

**Από τη ζωή των Ελλήνων
στη Νότια Αφρική**

© Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου
741 00 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310 77635 - 77605
Fax: 28310 - 77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Από τη ζωή των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2004

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στα πλαίσια του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και υλοποιήθηκε από το «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΛΛΟΓΗ ΥΛΙΚΟΥ

Μ. Κωνσταντόπουλος - Ε. Ζαπάλα

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Μ. Κωνσταντόπουλος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Α. Κρυσταλλίδου - Α. Παπάζογλου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Θεοδοσία Μιχελακάκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Χρυσούλα Κελαϊδή

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ**

Νεκτάριος Δρουδάκης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Μιχάλης Δαμανάκης

Περιεχόμενα

Ιστορική αναδρομή

- 8 Πρόλογος
- 10 Εισαγωγή
- 14 Οι Πρωτοπόροι
- 16 Το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα
- 18 Ελληνική Κοινότητα του Κέηπ Τάουν
- 19 Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ
- 21 Ελληνική Κοινότητα της Πρετόριας
- 22 Εμπορική και κοινωνική ζωή των πρώτων μεταναστών
- 26 Η μεταπολεμική μετανάστευση
- 30 Πολιτική ζωή
- 32 Εθνικά θέματα
- 34 Πολιτιστική ζωή
- 42 Οι δεσμοί με την Ελλάδα
- 44 Το μέλλον της ελληνικής παροικίας

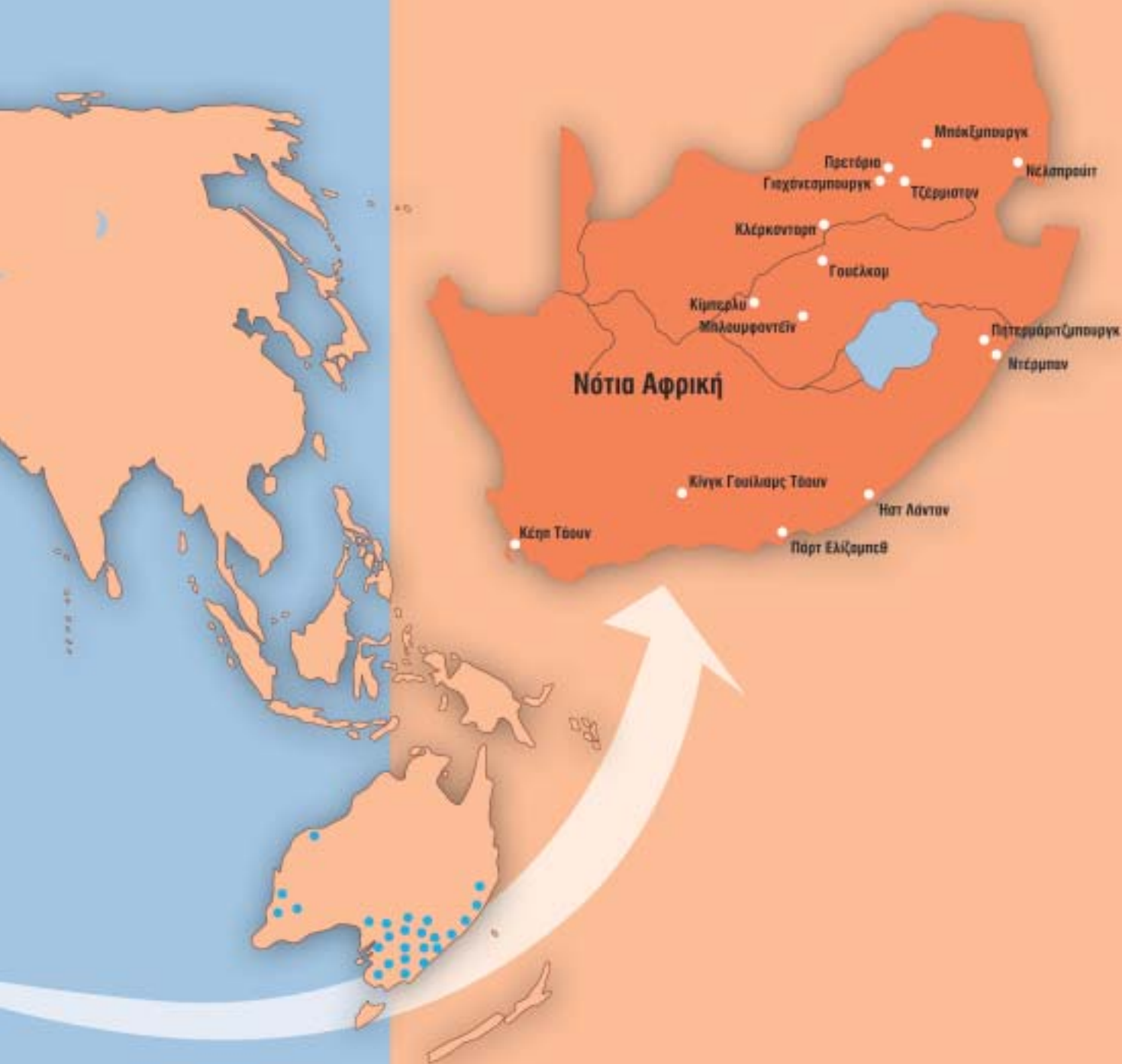
Οι κοινότητες των Ελλήνων

- 50 Η Ελληνική Κοινότητα του ΚΕΗΠ ΤΑΟΥΝ
- 52 Η Ελληνική Κοινότητα του ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ
- 58 Η Ελληνική Κοινότητα του ΜΠΛΟΥΜΦΟΝΤΕΪΝ
- 59 Η Ελληνική Κοινότητα της ΠΡΕΤΟΡΙΑΣ
- 60 Η Ελληνική Κοινότητα του ΗΣΤ ΡΑΝΤ (ΜΠΡΑΚΠΑΝ)
- 61 Η Ελληνική Κοινότητα του ΣΠΡΙΝΓΚΣ
- 62 Η Ελληνική Κοινότητα του ΤΖΕΡΜΙΣΤΟΝ
- 64 Η Ελληνική Κοινότητα του ΑΛΜΠΕΡΤΟΝ
- 66 Η Ελληνική Κοινότητα του ΜΠΕΝΟΝΙ
- 67 Η Ελληνική Κοινότητα του ΓΟΥΕΣΤ ΡΑΝΤ
- 68 Η Ελληνική Κοινότητα του ΓΟΥΪΤΜΠΑΝΚ
- 69 Η Ελληνική Κοινότητα του ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΡΑΝΣΒΑΑΛ (ΚΛΕΡΚΣΝΤΟΡΠ)
- 70 Η Ελληνική Κοινότητα του ΡΑΣΤΕΝΜΠΕΡΓΚ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
- 71 Η Ελληνική Κοινότητα του ΗΣΤ-ΛΟΝΤΟΝ
- 72 Η Ελληνική Κοινότητα του ΠΟΡΤ ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ
- 73 Η Ελληνική Κοινότητα του ΚΙΜΠΕΡΛΥ
- 74 Ο Ελληνικός Σύλλογος του ΝΑΤΑΛ (ΝΤΕΡΜΠΑΝ)
- 76 Η Ελληνική Κοινότητα του ΒΑΑΛ ΤΡΑΪΑΝΓΚΛ
- 77 Η Ελληνική Κοινότητα του ΓΟΥΕΛΚΟΜ
- 78 Η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Νότιας Αφρικής
- 87 Βιβλιογραφία

● Διασπορά των Ελλήνων ανά γεωγραφικό χώρο

● Πόλεις της Νοτίου Αφρικής με
υψηλό αριθμό Ελλήνων

Πρόλογος

Ο ελληνικός λαός σε καμιά φάση της ιστορίας του δεν έζησε σ' έναν και μόνο γεωγραφικό χώρο. Πάντα ήταν διασκορπισμένος σε περισσότερους γεωγραφικούς χώρους: αρχικά στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα και αργότερα στις πέντε ηπείρους. Μ' αυτή την έννοια ο ελληνισμός, ως πολιτισμική και ιδεολογική έννοια, δεν εξαπλούνταν ποτέ στον ελλαδικό ελληνισμό, αλλά ήταν κάτι περισσότερο.

Με βάση την ιστορική εξέλιξη των απανταχού Ελλήνων, οι ιστορικοί τείνουν να διαφοροποιούν τον ελληνισμό σε «ελλαδικό ελληνισμό», και «ελληνισμό της διασποράς», όπου ο τελευταίος διακρίνεται στη συνέχεια σε «ιστορικό ελληνισμό της διασποράς» και σε «μεταναστευτικό ελληνισμό της διασποράς» ή αλλιώς «απόδημο ελληνισμό».

Στο πλαίσιο του προγράμματος Παιδεία Ομογενών, αντικείμενο του οποίου είναι η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά, ακολουθήσαμε τη διαφοροποίηση «ιστορικός ελληνισμός της διασποράς» και «απόδημος ελληνισμός» και επιδιώξαμε να εξετάσουμε τη σχέση του με τον ελλαδικό ελληνισμό, δηλαδή με το εθνικό κέντρο. Για το σκοπό αυτό οργανώσαμε μάλιστα ένα διεθνές συνέδριο από 4 έως 6 Ιουλίου 2003 στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, με θέμα: Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς: Έρευνα και διδασκαλία.

Ένα από τα συμπεράσματα αυτού του συνεδρίου είναι, ότι ο ελληνισμός της διασποράς διαθέτει τη δική του ιστορία, η οποία διασυνδέεται τόσο με την ιστορία της Ελλάδας, όσο και με τις ιστορίες των χωρών διαμονής. Η ιστορία της νεοελληνικής διασποράς δεν έχει ακόμα επαρκώς διερευνηθεί και δεν διαθέτουμε έγκυρες ιστοριογραφικές μελέτες για όλες τις ελληνικές διασπορές. Αυτό το ιστοριογραφικό «έλλειμμα» μας δημιούργησε σοβαρές δυσκολίες, όταν αποφασίσαμε και επιχειρήσαμε να συμπεριλάβουμε στο εκπαιδευτικό υλικό, που αφορά στην ελληνική ιστορία και στον ελληνικό πολιτισμό, και την ιστορία των Ελλήνων της διασποράς. Γι' αυτό αποφύγαμε να προχωρήσουμε στη συγγραφή ιστορικών εγχειριδίων και προτιμήσαμε τη συγγραφή ενός ή δύο «Λευκωμάτων» ανά χώρα διαμονής, τα οποία καλύπτουν παραδειγματικά τους ακόλουθους τομείς της παροικιακής ζωής και ιστορίας: μετοίκηση και εγκατάσταση των Ελλήνων σε κάθε χώρα, οικογενειακή ζωή και κατοικία, εκκλησία, εκπαίδευση, κοινότητες, αγορά-εργασία, παροικιακές οργανώσεις, ενημέρωση - επικοινωνία, γράμματα και τέχνες, πολιτική ζωή.

Τα περιεχόμενα των «Λευκωμάτων», όπως τα ονομάσαμε συμβατικά, είναι ενδεικτικά-παραδειγματικά και δεν εγείρουν το αξίωμα να λειτουργήσουν ως συστηματικά ιστορικά εγχειρίδια. Ο παραδειγματικός χαρακτήρας των περιεχομένων σηματοδοτείται από τον ίδιο τον τίτλο των βιβλίων. Δεν λέμε «Η ζωή των Ελλήνων στη Νότια Αφρική», αλλά λέμε «Από τη ζωή των Ελλήνων στη Νότια Αφρική».

Βασική επιδίωξη των κατά χώρα «Λευκωμάτων» είναι να προσφέρουν στους μαθητές των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και των τάξεων του Γυμνασίου κάποια ιστορικά αλλά και συγχρονικά στοιχεία από τη ζωή των παροικιών και να τους βοηθήσουν να γνωρίσουν στοιχειωδώς την ιστορία της παροικίας τους, τη θέση και το ρόλο της στην κοινωνία της χώρας διαμονής, καθώς και τη σχέση της με άλλες ελληνικές παροικίες και με την Ελλάδα.

Η σχέση του υλικού κορμού - δηλαδή εκείνου του ιστορικοπολιτισμικού εκπαιδευτικού υλικού που είναι κοινό για όλους τους ομογενείς μαθητές σ' όλες τις χώρες και που αναφέρεται κυρίως στην ελληνική (ελλαδική) ιστορία, ανοίγοντας ωστόσο «παράθυρα» προς τις ιστορίες της διασποράς καθώς και προς τις ιστορίες άλλων λαών - και του περιεχομένου των «Λευκωμάτων» είναι αλληλοσυμπληρωματική.

Η ιστορία του ελλαδικού κέντρου, από τη μια, και η ιστορία της διασποράς, από την άλλη, δημιουργούν μια εν δυνάμει συμβολική σύνθεση που φαίνεται να ανταποκρίνεται στη διπολιτισμική ταυτότητα των ομογενών μαθητών της διασποράς.

Κατά πόσο αυτή η εν δυνάμει σύνθεση μετατρέπεται στην εκπαιδευτική πράξη και στον εσωτερικό κόσμο των μαθητών σε πραγματική σύνθεση, δεν εξαρτάται μόνο από το εκπαιδευτικό υλικό, αλλά και από: τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της κάθε παροικίας και της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική της χώρας διαμονής, την εθνοκεντρική - ελλαδοκεντρική ή μη παρέμβαση του κέντρου (της Ελλάδας) στη διασπορά και προπάντων από τους δασκάλους.

Μιχάλης Δαμανάκης

Επιστημονικός Υπεύθυνος του
προγράμματος Παιδεία Ομογενών

Σημείωση: Σ' αυτό το βιβλίο η απόδοση στα ελληνικά των ξένων ονομάτων ακολουθεί την καθιερωμένη στην Ελλάδα απλοποιημένη γραφή (π.χ. Γιοχάνεσμπουργκ). Σε μερικές όμως περιπτώσεις αποδεχόμαστε την παράλληλη χρήση ξένης γλώσσας υιοθετώντας τη γραφή που προτιμούν όσοι χρησιμοποιούν τη συγκεκριμένη γλώσσα.

Εισαγωγή

Αυτό το βιβλίο αποτελεί μια προσπάθεια παρουσίασης της δημιουργίας και της ύπαρξης των Ελληνικών παροικιών στη Νότια Αφρική.

Στην αρχή περιγράφεται η πορεία της μετανάστευσης απ' τα πρώτα χρόνια και η πρώτη εγκατάσταση των Ελλήνων. Η δημιουργία ομάδων αλληλοβοήθειας, η ίδρυση των πρώτων κοινοτήτων, η ανέγερση εκκλησιών, το άνοιγμα σχολείων και γενικά η κοινωνική ζωή μέσα στα ειδικά κοινωνικά σχήματα που λειτουργούσαν στα πλαίσια της χώρας την εποχή της πρώτης μετανάστευσης, δηλαδή από το 1900 μέχρι το 1930.

Το κοινό χαρακτηριστικό που κυριαρχούσε στις διαθέσεις των αποίκων τότε ήταν: «Να καθίσουμε λίγα χρόνια, να κάνουμε λίγα λεφτά και να γυρίσουμε πίσω στην πατρίδα». Το 1930 παρατηρεί κανείς μια αλλαγή στις διαθέσεις των αποίκων και η ξένη χώρα αρχίζει να γίνεται δεκτή σαν καινούργια πατρίδα. Περιορισίες αγοράζονται, οικογένειες δημιουργούνται, γίνεται στροφή προς το μικρεμπόριο («το κόρνερ καφέ» σταθεροποιείται), οι παλιοί μετανάστες φέρνουν με «ατομικές προσκλήσεις» κι άλλους μετανάστες για να τους βοηθήσουν στις δουλειές τους και νέοι ορίζοντες ανοίγονται.

Η μετανάστευση όμως επιτρέπεται σε περιορισμένο βαθμό μόνο, σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα ακριβοπληρώνεται από το πρόσωπο που έχει κάνει την πρόσκληση!

Μόνο από το 1960 και μετά παρατηρείται μια «χαλάρωση» των κανονισμών και επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα επαγγελματιών και τεχνιτών που έχουν ειδικότητες τις οποίες έχει ανάγκη η αναπτυσσόμενη οικονομία της χώρας και τις οποίες δεν διαθέτει το εδώ εργατικό δυναμικό, εξαιτίας της πολιτικής των φυλετικών διακρίσεων. Έρχονται τότε μετανάστες από την Ελλάδα, την Αίγυπτο, ακόμη κι από τη Βραζιλία! Έτσι έχουμε ένα νέο «κύμα» μετανάστευσης.

Αυτό είχε σα συνέπεια την άνθιση των οργανώσεων της παροικίας η οποία κράτησε μέχρι το 1990 περίπου. Σ' αυτή την περίοδο μπορούμε να πούμε, ότι αναπτύχθηκε στη Νότια Αφρική μια αξιοζήλευτη ελληνική παροικία, απ' την οποία δεν έλειπε τίποτα το ελληνικό! Υπήρχαν ελληνικά εμπορικά καταστήματα, εστιατόρια και σουπερ-μάρκετ σε κάθε προάστειο του Γιοχάνεσμπουργκ, καθώς και στο κέντρο της πόλης. Τα ελληνικά ακουγόντουσαν στους δρόμους. Υπήρχαν εκκλησίες, σχολεία, αθλητισμός, πολιτιστικές οργανώσεις, θέατρο, τοπικές εφημερίδες, λογοτεχνία, καλλιτέχνες. Η απευθείας σύνδεση του Γιοχάνεσμπουργκ με την Αθήνα με την Ολυμπιακή Αεροπορία και η οικονομική ευμάρεια της παροικίας έκανε τα ταξίδια συχνότερα κι έφερε την Ελλάδα πιο κοντά. Η παροικία ζούσε κι έπαιρνε θέσεις στα ελληνικά εθνικά προβλήματα, το Κυπριακό, τις ελληνικές πολιτικές καταστάσεις, τη δικτατορία, την παλινόρθωση της δημοκρατίας, τη διαμάχη παλιών και νέων πολιτικών δυνάμεων.

Μετά το 1990 αρχίζει η αριθμητική μείωση της παροικίας. Η οικονομική άνοδος της χώρας κάμπτεται. Η αγορά έχει πλέον αρκετά «κατάλληλα» εργατικά χέρια με χαμηλά ημερομίσθια μάλιστα. Στο πολιτικό πεδίο η αβεβαιότητα για το μέλλον της χώρας αρχίζει να γίνεται αισθητή. Έτσι εκείνοι οι μετανάστες που είχαν έρθει τελευταίοι φεύγουν πρώτοι. Τα μέλη των κοινοτήτων λιγοστεύουν. Στις εκκλησίες τα στασίδια αδειάζουν. Τα παιδιά στα σχολεία μειώνονται. Οι χοροί κι οι συγκεντρώσεις αραιώνουν.

Γεγονός είναι όμως ότι ο τόπος αυτός, η οικονομία του, η κοινωνία του, βρίσκονται σε μια δυναμική πορεία. Υπάρχουν Έλληνες που έχουν δεθεί με αυτόν τον τόπο εξαιτίας του ότι ζουν για πολλά χρόνια εδώ ή έχουν γεννηθεί εδώ κι άλλοι που πιστεύουν ότι τα πράγματα θα βελτιωθούν. Η σύγκριση της Νότιας Αφρικής με άλλες χώρες ανά τον κόσμο "κατάλληλες για μετανάστευση" δεν αποβαίνει καθόλου σε βάρος της. Παραμένει γεγονός όμως ότι το μέλλον της ελληνικής παροικίας της Νότιας Αφρικής είναι συνδεδεμένο με το μέλλον της ίδιας της χώρας.

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

overkopen van de n

Οι πρώτοι Έλληνες στη Νότια Αφρική

Οι πρωτοπόροι

Το πρώτο διοικητικό συμβούλιο του Φιλανθρωπικού Συνδέσμου Ιθακησίων Νότιας Αφρικής

Η μετανάστευση των Ελλήνων στη Νότια Αφρική αρχίζει από το 1850 και μετά. Υπάρχουν βέβαια και προφορικές ιστορίες σύμφωνα με τις οποίες Έλληνες είχαν μεταναστεύσει, ή καλύτερα, “βγει” εδώ από πλοία που περνούσαν το ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας και από πιο πριν.

Σύμφωνα με μια πληροφορία που έχουμε από τη μονογραφία “THE RAFTOPOULOS FROM RHODESIA” ο πρώτος Έλληνας που είχε έρθει στο Κέηπ Τάουν ήταν ένας Ιθακήσιος, ο Νικόλαος Βλασσόπουλος, το έτος 1867.

Η ίδια πληροφορία μας δίνεται σ’ένα λεύκωμα της ΟΓΔΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑΣ (1905-1985) του ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΙΘΑΚΗΣΙΩΝ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ, όπου στη σελίδα 16 διαβάζουμε: “Όταν κάποια μέρα του 1867 ο караβοναύτης Νικόλαος Βλασσόπουλος από την Ιθάκη.....ξεμπαρκάρισε στο Κέηπ Τάουν.....”.

Στο βιβλίο του Κ.Γ. Νικολαΐδη: **ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ** (σ. 437) υπάρχει η πληροφορία ότι “στο Κέηπ Τάουν το 1876 υπήρχαν 12 Έλληνες: ο Ιωάννης

Βλασσόπουλος από την Ιθάκη, ο Στρόμπουλης από το Κρανίδι, ο Μπαρμπαγιάννης από την Ιθάκη, ο Γερο-Σόρης από τη Ρόδο, ο Γεώργιος Κούρης από την Καφαλληνία, ο περίφημος μάγειρας Μπαρμπα-Αναστάσης, ο Γεώργιος Κουράνης, ο Γεώργιος Μαζαβράνης και άλλοι. Από τις πιο πάνω μαρτυρίες προκύπτει ότι οι Έλληνες, έστω και “σκόρπιοι”, είχαν έρθει στο Κέηπ Τάουν από το 1860 και μετά.

Αργότερα μερικοί από αυτούς παντρεύτηκαν με γυναίκες από τη φυλή των μιγάδων (coloured) και έκαναν και παιδιά. Κανείς δεν γνωρίζει τι απέγιναν.

Στο μεταξύ, συνεχιζόταν η άφιξη Ελλήνων στο Κέηπ Τάουν, με σκοπό να ανεβαίνουν προς τα Βόρεια, στο Κίμπερλυ, όπου λειτουργούσαν ήδη τα ορυχεία διαμαντιών και στο Γιοχάνεσμπουργκ όπου άρχιζαν τα ορυχεία χρυσού.

Οι Έλληνες που συγκεντρώθηκαν στο Κέηπ Τάουν το 1898 έφτασαν, σύμφωνα με μαρτυρίες, τους 60, μεταξύ των οποίων υπήρχε και “μια αμιγής ελληνική οικογένεια”! Ήταν περίπου τότε που αποφάσισαν οι Έλληνες του Κέηπ Τάουν να ιδρύσουν ένα “Σύλλογο Αλληλοβοηθείας”, ο οποίος, είχε σκοπό “να προσφέρει βοήθεια στους άπορους ομογενείς και να εκπροσωπεί αξιοπρεπώς την Ομογενή Παροικίαν”. Αυτή είναι, φυσικά, η πρώτη ομαδική και οργανωμένη εμφάνιση του Ελληνισμού στη Νότια Αφρική.

Ένας από τους πρωτοπόρους Έλληνες

Το ζεύγος Πεντοπούλου.
Ο Πεντόπουλος ήταν ο πρώτος Έλληνας δήμαρχος στην πόλη Ladysmith

Ιστιάσε παπυρεν

Όταν ο πόλεμος αυτός έληξε τον Ιούνιο του 1902 και υπογράφηκε η Ειρήνη του Φερίνχιν, φούσκωσε το κύμα των μεταναστών ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν και πολλοί Έλληνες.

Τότε ιδρύθηκε και η Ελληνική κοινότητα του Κέηπ Τάουν μέσα στην οποία συγχωνεύτηκε ο παλιός "Σύλλογος Αλληλοβοηθείας".

ΛΑΜΠΟΥΡΙΑ
F. 101
APR
20 1899
وود لادام باجورق فاند - كندرية

PASPOORT.

Wij, Consul der Fransche Republiek, belast met het Koninklyk
Grieksche Vice Consulaat te Johannesburg, verzoeken
de civiele en militaire autoriteiten der Zuid Afrikaansche Republiek en der
met Griekenland bevriende en verbonden
mogendheden om vrij te laten passeeren.

De Heer Constantinou Haralambo Titides

Geberen te Athenis

Wonende te Johannesburg

en hem in geval van nood elken bijstand en bescherming te verleenen.

Dit Paspoort is geldig voor den tijd van twaalf maanden en is uitgereikt op

vertoon van de noodige papieren

Johannesburg den 8 October 1899

De Consul der Fransche Republiek

Polamijs

Διαβατήριο του Κωνσταντίνου Χαράλαμπος Φοιτίδη. Ημερομηνία εκδόσεως 8 Οκτωβρίου 1899. Είναι γραμμένο στην ολλανδική γλώσσα.

Ελληνική Κοινότητα του Κέηπ Τάουν

Η Ελληνική Κοινότητα του Κέηπ Τάουν ιδρύθηκε το 1900 και το 1903 πήρε με το καταστατικό της «σάρκα και οστά».

Χαρακτηριστικό είναι ότι ο πρώτος και κυριότερος σκοπός της κοινότητας ήταν «η ανέγερση ορθόδοξου Ελληνικού Ναού», όπως δηλώνεται στο άρθρο 1 του καταστατικού της. Έτσι Κοινότητα και Εκκλησία ενωμένες ξεκινάνε μια παράδοση που θα συνεχιστεί από κάθε μελλοντική κοινότητα!

Χαρακτηριστικό επίσης είναι το γεγονός, όπως αναφέρεται στο άρθρο 21 του καταστατικού, ότι ένα από τα καθήκοντα του ιερέα της εκκλησίας της Κοινότητας είναι «να κατάρτιζει τάξη σχολείου εάν υπάρχουν τέκνα ορθοδόξων Ελλήνων, και να διδάσκει δωρεάν τουλάχιστον δύο ώρες την ημέρα την ελληνική γλώσσα».

Έτσι συμπληρώνεται το τρίπτυχο Κοινότητα, Εκκλησία, Ελληνικό Σχολείο.

Αυτό το «πρότυπο» θα ακολουθήσουν και οι μελλοντικές κοινότητες.

Ο Κωνσταντίνος Σκούφης ήταν ένας από τους πρώτους Έλληνες μετανάστες. Ήρθε στο Κέηπ Τάουν τον Μάρτιο του 1894. Ήταν 37 ετών

Η πρόσοψη της εκκλησίας «Άγιος Γεώργιος» στο Κέηπ Τάουν

Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ

Από τις μαρτυρίες που υπάρχουν, Έλληνες ομογενείς υπήρχαν στο Γιοχάνεσμπουργκ, γύρω στα 1885. Το 1896, εξακριβωμένες πληροφορίες δείχνουν ότι υπήρχαν στο Γιοχάνεσμπουργκ, γύρω στους 70 Έλληνες. Ένας ομογενής από το Κέηπ Τάουν έδωσε την πληροφορία ότι, όταν το 1891 έφτασε στο Γιοχάνεσμπουργκ, βρήκε γύρω στους 15 Έλληνες.

Ήταν μετά την Ειρήνη του Φερίνιχιν το 1902, που οι Έλληνες άρχισαν να φτάνουν στο Τρανσβάαλ και ο αριθμός τους να μεγαλώνει.

Η εξέλιξη της οργάνωσης των Ελλήνων παροίκων ακολούθησε εκείνη του Κέηπ Τάουν. Άρχισε με άτυπους συλλόγους αλληλοβοήθειας και σωματεία, χωρίς καταστατικά και συμβούλια για να ιδρυθεί το 1908 η Ελληνική κοινότητα Γιοχάνεσμπουργκ και Περιχώρων με σκοπό “την ανέγερση Εκκλησίας, τη διατήρηση ιερέα και την περίθαλψη ενδεών ομογενών”.

Αργότερα, καθώς μεγάλωνε το Γιοχάνεσμπουργκ και τα προάστειά του γίνονταν ανεξάρτητες δημαρχίες, οι Έλληνες κάτοικοι των προαστείων ίδρυσαν δικές τους ανεξάρτητες κοινότητες, όπως αυτές του Germiston, του Alberton, του Brakpan, του Benoni, του Springs, του Krugersdorp οι οποίες διατηρούσαν δικές τους εκκλησίες και κοινοτικά σχολεία.

Οικογενειακή φωτογραφία
πρωτοπόρων αποίκων

Πριν χτιστούν οι Εκκλησίες, οι λειτουργίες γινόντουσαν από Έλληνα ορθόδοξο ιερέα στην Αγγλικανική εκκλησία της St. Margaret, που τους είχε παραχωρηθεί από τους προϊσταμένους “Αγγλους ιερείς”.

Στις 18 Ιανουαρίου 1911 αγοράστηκε το οικόπεδο για το χτίσιμο της πρώτης Ελληνικής ορθόδοξης εκκλησίας, στις 5 Ιανουαρίου 1913 έγινε η κατάθεση του θεμελίου λίθου και στις 14 Φεβρουαρίου 1914 τελείωσε το χτίσιμο της εκκλησίας η οποία αφιερώθηκε στη μνήμη των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Αυτή η Εκκλησία είναι μέχρι σήμερα η Μητρόπολη.

Γαμήλια οικογενειακή φωτογραφία της εποχής

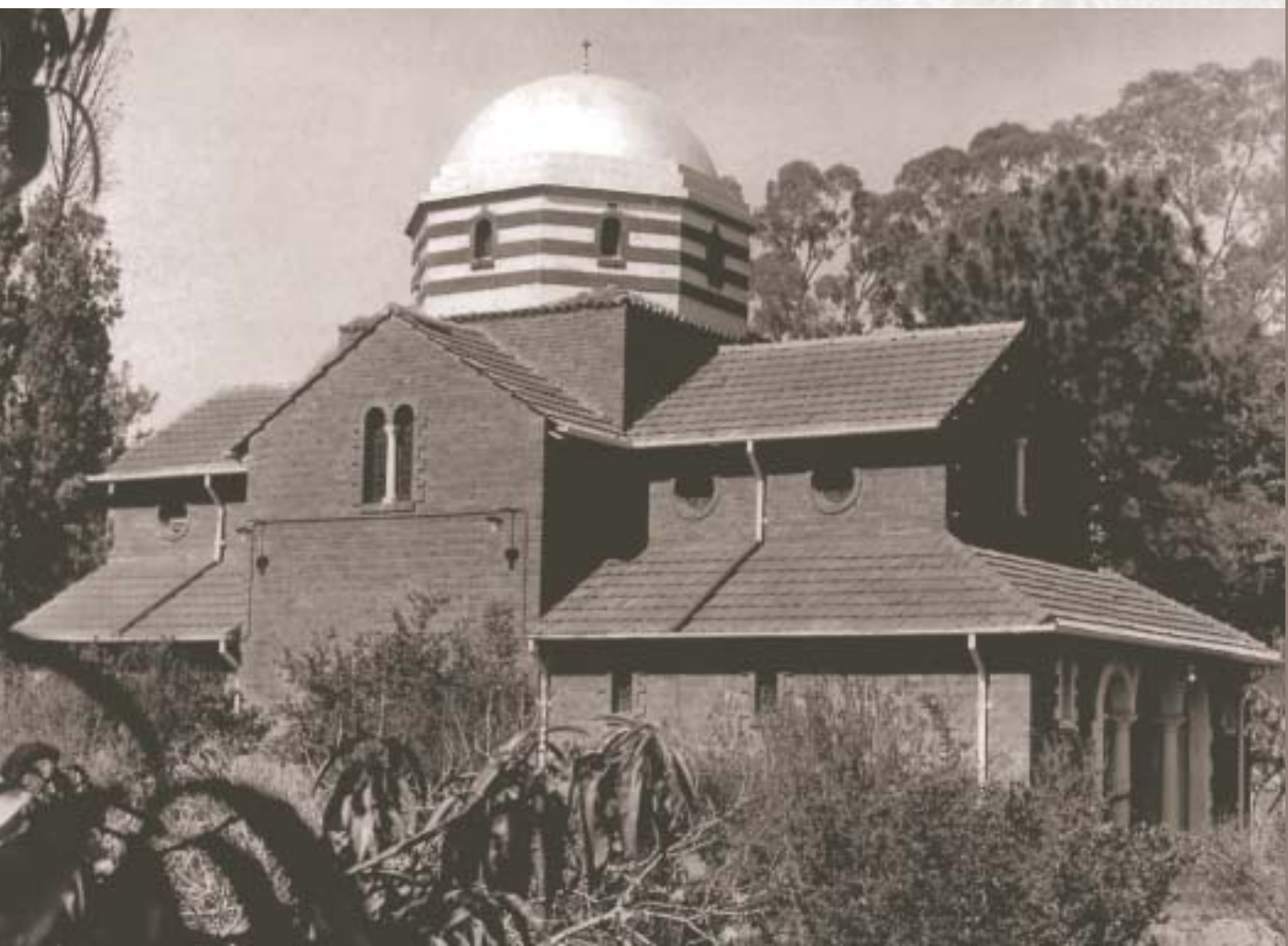

Ελληνική Κοινότητα της Πρετόριας

Την ίδια πορεία ακολούθησε και η ελληνική παροικία της Πρετόριας στην οργάνωσή της. Το πρώτο καταστατικό της Ελληνικής Κοινότητας Πρετόριας συντάχτηκε το έτος 1908 και ανέφερε σαν κύριους σκοπούς “τον συντονισμό, τη διοίκηση και τον έλεγχο των μη θρησκευτικών λειτουργημάτων της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, της Σχολής της Κοινότητας, της Κοινωνικής Λέσχης και άλλα”.

Ο πρώτος ναός του Ευαγγελισμού
της Θεοτόκου στην Πρετόρια

Εμπορική και κοινωνική ζωή των πρώτων μεταναστών

Από τις πρώτες δουλειές το "Στρητ καφέ"

Οπως μας λένε οι μαρτυρίες, οι πρώτοι Έλληνες ούτε ειδικές γνώσεις είχαν ούτε τα μέσα και

τις διασυνδέσεις για να αρχίσουν μια σημαντική επιχείρηση. Οι περισσότεροι "ρίχτηκαν στη δουλειά" κι έκαναν όποια δουλειά προσφερόταν, άλλοι πήγαν στο Κίμπερλυ για να βρουν διαμάντια κι άλλοι προχώρησαν στο Γιοχάνεσμπουργκ για να εργαστούν στα μεταλλεία χρυσού.

Σιγά-σιγά όμως "προσανατολίστηκαν" οι Έλληνες στο μικρεμπόριο το οποίο δεν απαιτούσε ούτε ειδικές γνώσεις, ούτε μεγάλο κεφάλαιο. Το μόνο που απαιτούσε ήταν πολύωρη, κουραστική και προσεκτική δουλειά. Κι αυτό ο Έλληνας μετανάστης το διέθεσε και με το παραπάνω.

Έτσι άρχισε από τότε μια "παράδοση" διατήρησης καφενείων, οπωροπωλείων, μπαρς, ξενοδοχείων και άλλων καταστημάτων που πρόσφεραν, υπηρεσίες.

Έτσι σε μια εποχή έφτασε "Έλληνας" να σημαίνει Τηρουμτζής! (από τη λέξη Tea-Room).

Από τις πρώτες επιχειρήσεις CORNER CAFE

Γεννήθηκαν και μερικά αστεία λογοπαίγνια από τους ντόπιους, όπως το παρακάτω: “Οι Έλληνες όταν παίζουν ποδόσφαιρο και τους τύχει κανένα ...κόρνερ δεν το χτυπάνε, το κρατάνε για ν’ ανοίξουν εκεί στο κόρνερ ένα Τηρούμ”. Και πράγματι, κάθε αξιόλογη γωνία της πόλης του Γιοχάνεσμπουργκ ή των προαστείων του είχε κι ένα Greek Cafe.

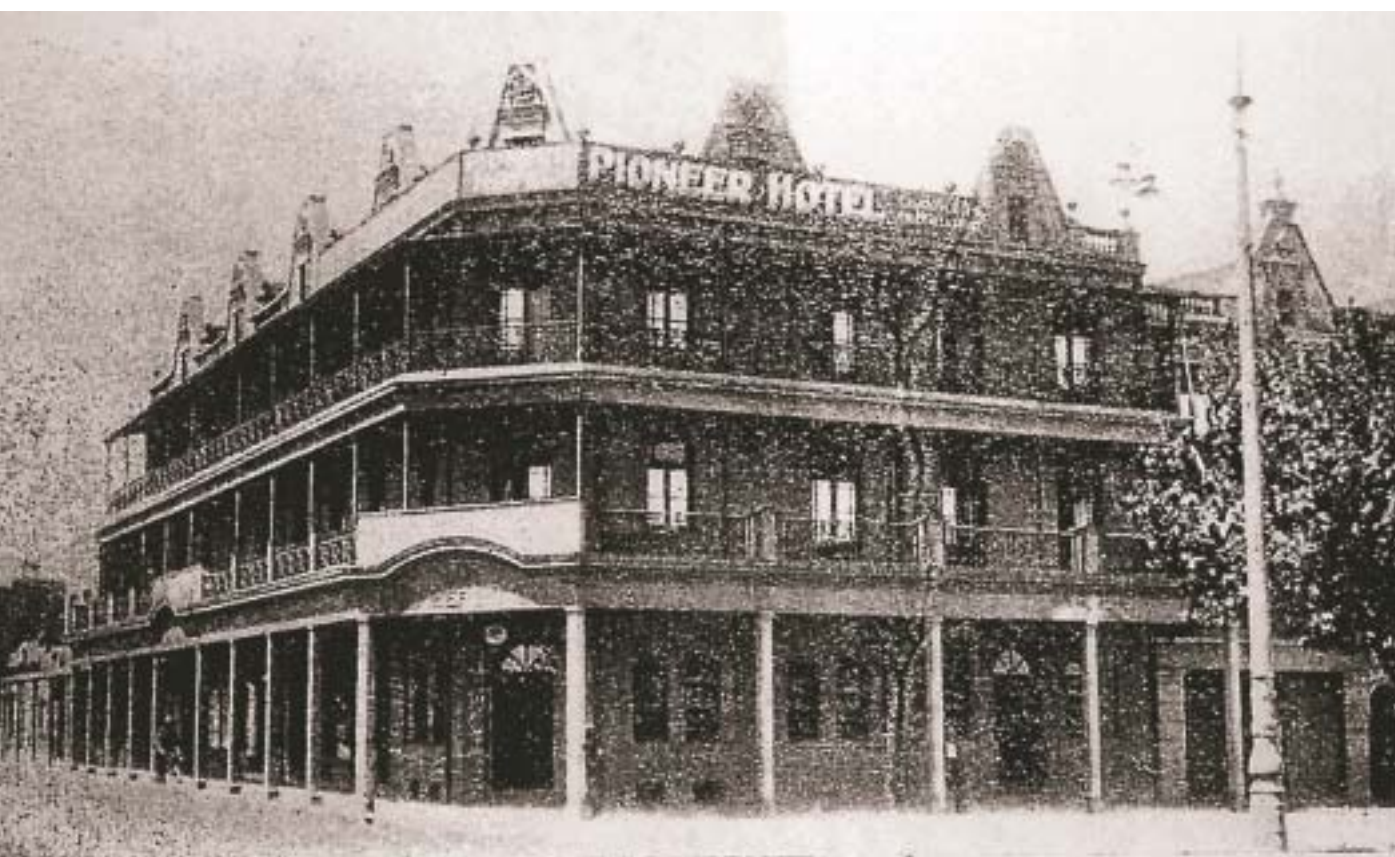
Γύρω βέβαια από αυτά τα Cafe και με βάση αυτά άρχισαν να ανθίζουν ένα σωρό “δουλειές” στις οποίες εργαζόταν Έλληνες κατασκευαστές και προμηθευτές των αγαθών που πουλούσε το κάθε μαγαζί: τεχνίτες, μαραγκοί, ηλεκτρολόγοι, ψυκτικοί, κατασκευαστές επίπλων καταστημάτων, ακόμη και εργολάβοι, οι οποίοι “σου έκτιζαν τη γωνία σε μαγαζί του γούστου σου”! Μεταφορικά θα μπορούσε να πει κανείς ότι η βάση της προκοπής του Έλληνα στη Νότια Αφρική, είναι το τηρούμ! Γιατί το τηρούμ μόρφωσε

Δουλειές γύρω από το Τήρουμ.
Κατασκευαστές επίπλων CAFE

παιδιά στο πανεπιστήμιο. Το τηρούμ πλήρωσε τις συνδρομές για τα κοινωφελή έργα της παροικίας. Το τηρούμ έχτισε σχολεία και εκκλησίες στα χωριουδάκια της πατρίδας. Το τηρούμ “μόρφωσε” αδελφούς και πάντρεψε αδελφές στην πατρίδα.

Από τις πρώτες επιχειρήσεις CORNER CAFE

Ο Τηρουμτζής με το προσωπικό του

Ο Τηρουμτζής περήφανος μπροστά στο πρώτο του αυτοκίνητο

Ο Τηρουμτζής ήταν ο καινούργιος Άτλαντας που σήκωσε την παροικία για να γίνει κι ο ίδιος μετά ιδιοκτήτης μεγάλου supermarket ή μεγάλος επιχειρηματίας.

Η κοινωνική ζωή των Ελλήνων ήταν “κλειστή”. Γιορτές και διασκεδάσεις γινόντουσαν μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον στην αρχή κι αργότερα με την ίδρυση τοπικιστικών σωματείων, συνδέσμων και αδελφοτήτων οι εκδηλώσεις επεκτάθηκαν σ’ αυτά διατηρώντας τον τοπικό χαρακτήρα και τις παραδόσεις του.

Το μωρό ποζάρει πάνω στο τρίκυκλο με το οποίο ο πατέρας εκτελεί τις παραγγελίες

Το διακαταμένο

Γιορτή στην κουζίνα του «Τη-ρουμ»

Η ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ (το πρώτο ελληνικό σχολείο στη συνοικία Malvern του Γιοχάνεσμπουργκ). Κτίστηκε τη δεκαετία του 1930

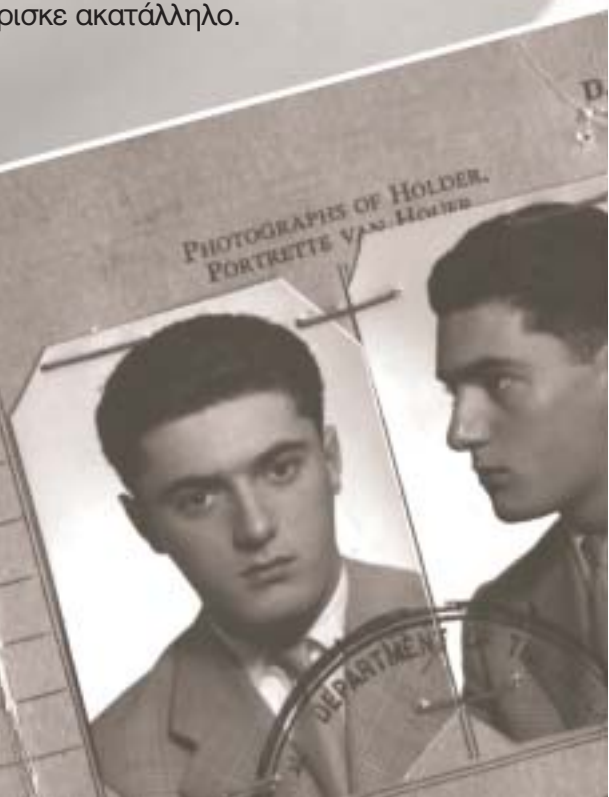
Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Η μετα-πολεμική μετανάστευση

Η είσοδος στη Νότια Αφρική, και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν ήταν ούτε ελεύθερη, ούτε εύκολη. Η πολιτική της Κυβέρνησης που δεν ξεχώριζε μόνο τους λευκούς απ' τους έγχρωμους, αλλά και τους λευκούς σε Βορειο-ευρωπαίους και Νοτιο-ευρωπαίους, ήταν αυστηρή για τους Έλληνες.

Υπήρχε το καθεστώς των "αδειών", τα περίφημα "PERMITS", τα οποία χορηγούνταν μόνο, όταν κάποιος ήταν "ειδικός" και απόλυτα αναγκαίος για μια συγκεκριμένη εργασία και αφού κάποιος εδώ εγκατεστημένος έδινε γραπτή εγγύηση ότι θα δώσει ο ίδιος δουλειά στον νεοφερμένο και ότι αναλάμβανε να πληρώσει τα έξοδα επιστροφής του νεοφερμένου στη χώρα της προέλευσής του, σε περίπτωση που η τοπική κυβέρνηση τον έβρισκε ακατάλληλο.

1025
Identification Card
Identifikasiekaart
name
CONSTANTOPOULOS
Theodoros
10th January, 1936
Greece
Greek
Colour of Eyes
Brown

Το διαμέρισμα

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Ευτυχισμένη η σύζυγος μπροστά στο πρώτο τους αυτοκίνητο

Μόνο γύρω στο 1960 “μετριάστηκε” κάπως η αυστηρότητα των κανονισμών ώστε να γίνονται δεκτοί εδώ και Έλληνες μετανάστες επαγγελματίες, τεχνίτες και επιστήμονες. Έτσι τότε, μέσω της Δ.Ε.Μ.Ε., έφτασαν στη Νότια Αφρική αρκετοί Έλληνες απ’ την Ελλάδα, την Αίγυπτο, ακόμη κι από τη Βραζιλία, επαγγελματίες, τεχνίτες, σιδηροτεχνίτες, οικοδόμοι, οι οποίοι στην αρχή ασχολήθηκαν με τα επαγγέλματα για τα οποία τους επιτράπηκε η είσοδος, αργότερα όμως που χαλάρωσαν τα μέτρα ήταν ελεύθεροι να εργαστούν όπου ήθελαν. Το αποτέλεσμα ήταν να παρουσιάσει η ελληνική παροικία μια καταπληκτική άνθιση.

Η σύζυγος κάνει βάρδια

Ο Τηρουμπζής 16 -18 ώρες κάθε μέρα πίσω από τον πάγκο

Το Greek Corner στην εμπορική έκθεση του Γιοχάνεσμπουργκ

Ολόκληρες γειτονιές, στις κυριότερες πόλεις, γίνανε ελληνικές και άκουγες στους δρόμους σε πυκνοκατοικημένες συνοικίες, όπως αυτή του Χίλμπρου στο Γιοχάνεσμπουργκ, απ' άκρη σ' άκρη ελληνικά.

Δυστυχώς όμως από τα μέσα της δεκαετίας του '80 τα πράγματα άλλαξαν. Τα κοσμοϊστορικά γεγονότα της κατάργησης των φυλετικών διακρίσεων τα ακολούθησε πολιτικοοικονομική αβεβαιότητα και ανασφάλεια με αποτέλεσμα την αριθμητική μείωση της ελληνικής παροικίας.

Το περίπτερο της Τράπεζας Αθηνών της Νότιας Αφρικής σε εμπορική έκθεση του Γιοχάνεσμπουργκ

vestkonden van de n

Πολιτική ζωή

και ανάμεσα στους λευκούς τους ίδιους οι οποίες κατέληξαν σε πόλεμο, στον “πόλεμο των Μπόερς”.

Οι Έλληνες δεν έμειναν ουδέτεροι. Πήγαν με τη μια ή την άλλη μερίδα από επιλογή, συμφέρον ή ιδεολογία.

Μέλη της παροικίας στον πόλεμο των Μπόερς

Η πολιτική ζωή αυτού του τόπου χρωματίστηκε από την αρχή με τις φυλετικές διακρίσεις ανάμεσα στους λευκούς και τους ιθαγενείς, τους μιγάδες και τους Ινδούς κατοίκους της χώρας, αλλά και ανάμεσα στους λευκούς τους ίδιους.

Ο διαχωρισμός αυτός, το γνωστό απαρτχάιτ ήταν νόμος που δεν άφηνε περιθώριο για εκλογή. Οι Έλληνες λόγω του λευκού τους δέρματος “ταξινομήθηκαν” με τους λευκούς. Υπήρχαν όμως αντιθέσεις, ανταγωνισμοί και εχθρότητες

Μετά την “Ειρήνη του Φερίνχιν” οι Έλληνες ακολούθησαν ειρηνική ζωή και μέσα στις συνθήκες που αυτή η ειρήνη προσέφερε, εργάστηκαν για τη δική τους προκοπή. Αναφέρονται κάποιες περιπτώσεις μετά το 1920, όπου Έλληνες έλαβαν μέρος στις διαμαρτυρίες και απεργίες των μεταλλείων. Αυτό έδωσε αφορμή στις υπηρεσίες ασφαλείας να σχηματίσουν τη γνώμη ότι “οι Έλληνες είναι ανατρεπτικά στοιχεία”, κι αυτό έγινε εμπόδιο στη μετανάστευση πολλών Ελλήνων πριν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στη Νότια Αφρική.

Στη μεγάλη πολιτική διαμάχη του “απαρτχάιτ” οι Έλληνες δεν έλαβαν ανοιχτά μέρος. Είναι όμως βέβαιο ότι μια σιωπηλή πλειοψηφία ήταν εναντίον αυτού του συστήματος και ορισμένοι πήραν θέση ανοιχτά.

Επίσκεψη του Προέδρου ΜΑΝΤΕΛΑ στην Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων

Επίσκεψη του Προέδρου ΜΒΕΚΙ στην Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων

Εθνικά Θέματα

Τα εθνικά μας θέματα πάντα ενδιέφεραν τους Έλληνες της παροικίας. Υπάρχουν πραγματικά συγκινητικές ιστορίες για το πώς αντέδρασαν οι εδώ Έλληνες στον πόλεμο του 1940, στην επιβολή του στρατιωτικού καθεστώτος, στο Πολυτεχνείο και την εισβολή στην Κύπρο αργότερα.

Ιδιαίτερα πρέπει να αναφερθούν οι αγώνες της παροικίας για το Κυπριακό: διαμαρτυρίες, πορείες, έρανοι, εκδηλώσεις. Οι Έλληνες από την Ελλάδα και οι Έλληνες της Κύπρου ενωμένοι έκαναν και συνεχίζουν να κάνουν το καθήκον τους.

Παράγοντες της παροικίας και πνευματικοί άνθρωποι είχαν στείλει επιστολή στον τότε Προέδρο Νέλσον Μαντέλα με την οποία ζητούσαν να ακυρώσει η κυβερνησή του την πώληση επιθετικών ελικοπτέρων στην Τουρκία.

Σε σχετικό δημοσίευμα στην εφημερίδα “Σταρ” του Γιοχάνεσμπουργκ αναφέρθηκε από την κυβερνητική Επιτροπή ότι ακυρώθηκε η πώληση επιθετικών όπλων στην Τουρκία, επειδή η χώρα αυτή παραβίασε επανειλημμένα τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδιαίτερα με τις βιαιοπραγίες της κατά τη διάρκεια της εισβολής στην Κύπρο και με τη σφαγή των Κούρδων.

Η ενέργεια αυτή ήταν ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ελληνικής παροικίας και μεταδόθηκε στην εκπομπή “Ταχυδρόμος” της ΕΡΑ Ε’ Πρόγραμμα της “Φωνής της Ελλάδας” στην Αθήνα.

Εκδήλωση για εθνική επέτειο. Επίσκεψη Έλληνα πρέσβη στην Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ

Τοδιασεκαθεμεεν

Παρασημοφόρηση μελών της παροικίας από τον εκπρόσωπο της Εκκλησίας για το έργο τους

Παρέλαση Συλλόγων κατά τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου 1821

Πολιτιστική Ζωή

Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν ακόμη ιδρυθούν οι κοινότητες είχαν ιδρυθεί σύλλογοι με πολιτιστικούς σκοπούς. Αυτό συνεχίστηκε με αποτέλεσμα να υπάρχουν μέχρι σήμερα πολυάριθμοι σύλλογοι και αδελφότητες όπως των Κρητών, των Πελοποννησίων, των Ιθακησίων, των Μακεδόνων, των

τική Κίνηση Νότιας Αφρικής (ΕΠΝΕΚ), η πολιτιστική ομάδα της Κοινότητας του Άλμπερτον, το Λύκειο Ελληνίδων και η Χριστιανική Οργάνωση Ορθοδόξων Κυριών (HOLA). Η ΕΠΝΕΚ για παράδειγμα, έχει παρουσιάσει αξιόλογες θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες. Στα παροικιακά χρονικά άφησε εποχή η επιθεώρηση “Αρχοντογύφτισσα” (η Αρχοντογύφτισσα συμβόλιζε την παροικία μας) του Αποστόλη Παριανού και η συναυλία “Αιγαίο”, η οποία παρουσιάστηκε και στο Θέατρο Λυκαβηττού

Η χορωδία της ΕΠΝΕΚ σε γιορτή της παροικίας για την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου

Ποντίων και πολλοί άλλοι. Οι οργανισμοί αυτοί παίζουν πολλούς διαφορετικούς ρόλους μέσα στην παροικία: Ενώνουν τους συμπατριώτες με τους χορούς και τις εκδηλώσεις τους, κρατούν ζωντανά τα έθιμα των τόπων τους, βοηθούν μέλη τους που έχουν ανάγκη και δίνουν υποτροφίες σε φοιτητές.

Μια άλλη κατηγορία είναι οι σύλλογοι ενδιαφερόντων, όπως ο Σύλλογος Ελλήνων Επιστημόνων, η Ελληνική Πνευμα-

στην Αθήνα με μεγάλη επιτυχία, η δε πολιτιστική ομάδα της κοινότητας του Άλμπερτον που ιδρύθηκε το 1987 έχει ανεβάσει μέχρι τώρα οχτώ θεατρικά έργα Ελλήνων συγγραφέων. Έργο της HOLA είναι η ανεύρεση πόρων προκειμένου να βοηθηθούν ελληνικές οικογένειες που δεινοπαθούν. Κάτω από τη σημαία της HOLA εργάζονται με ανιδιοτέλεια γιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί και σχολεία.

Το διακοσμωμένο

Το ελληνικό Γηροκομείο «Νομίκειος Στέγη»

Εορτασμός εθνικής γιορτής

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Οι Έλληνες της Νότιας Αφρικής ασχολήθηκαν από πολύ νωρίς με τα Γράμματα και τις Τέχνες και η παροικία μας έχει να επιδείξει αξιόλογες προσπάθειες και επιτυχίες.

Λογοτεχνικά έργα έχουν δημοσιευθεί από παλιά. Ο πρωτοπρεσβύτερος Ηλίας Μπερτόλης δημοσίευσε το 1954 ένα αξιόλογο σχολιασμό του “Ύμνου εις την Ελευθερίαν”, ο Φίλιππος Νικολαΐδης τις ποιητικές του συλλογές “Βότσαλα”, “Κοχύλια”, “Τα μύδια και τα στρείδια” και τη Γραμματική της Αφρικανικής γλώσσας και ο Κ.Γ. Νικολαΐδης δημοσίευσε τον “Οδηγό των Ελληνικών Παροικιών της Ν. Αφρικής” που αποτελεί τώρα πια κειμήλιο. Άλλοι αξιόλογοι λογοτέχνες ήταν ο Μίμης Λέος του οποίου το βιβλίο “Το τσίρκο” βραβεύτηκε με το βραβείο Λουντέμη. Έργα του ίδιου: “Εδώ Γιοχάνεσμπουργκ”, “Πίσω στα σπήλαια” και “ο Χριστός σταυρώθηκε στο Νατάλ”, ο Λεωνίδας Θεοφιλόπουλος που από τα βιβλία του ξεχωρίζουν “Ο θάνατος του λοντσαριού”, “Το χρυσωρυχείο πλημμυρίζει” και “Φωνές της ζούγκλας” και ο Γιώργος Χρηστίδης με τα βιβλία του “Μέγας Αλέξανδρος ο λεβέντης βασιλιάς” και “Λαογραφικά της Ηπείρου”. Ο Κώστας Παϊζης με το δοκίμιό του “Η γλώσσα των Ελλήνων της Νότιας Αφρικής” έριξε φως στην πλασματικότητα της γλώσσας της παροικίας μας. Ο Απόστολος Παριανός έχει χαρακτηριστεί ως ο ποιητής της ειρήνης για τη συλλογή ποιημάτων του “Φιλί της ζωής στην ειρήνη” που δημοσιεύτηκε στα ελληνικά και στα αγγλικά. Αξιόλογη ποιήτρια της

Η Ολυμπιακή φλόγα στον Ε.Α.Σ.
(Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος) Γιοχάνεσμπουργκ

παροικίας μας είναι και η Μαρούλα Πανάγου. Έργα της οι ποιητικές συλλογές “Συναισθήματα” και “Απλά Ανθρώπινα”.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για την εργάτρια των γραμμάτων, αλεξανδρινή στην καταγωγή, Ντόλλη Νταλκά (ψευδώνυμο της Ευπραξίας Βονοφακίδου-Ζαππάλα), πολυβραβευμένη στην Ελλάδα. Έχει γράψει πολλά διηγήματα μεταξύ των οποίων το “Ένα ρολόι μέσα στο δάσος” της συλλογής “Κάτω απ’ τον ήλιο” που αναφέρεται στην κοινωνική κατάσταση της παροικίας και τις σχέσεις και συγκινήσεις των ανθρώπων που ζουν στη Νότια Αφρική. Άλλα βιβλία της είναι: “Εγώ”, “Μετά τα σαράντα”, “Σημειωματάριο”, “Ανοιχτή Πορεία”, “Ασπρη Ώρα”, “Στα μαύρα χώματα”, “Κάτω απ’ τον ίδιο ουρανό”, “Εποχές”, “Όσο υπάρχουν άνθρωποι”.

Επίσης στην παροικία μας γνωστή είναι η λογοτέχνιδα Ιωάννα Παπαδογιάννη-Δερουκάκη. Έργο της είναι η συλλογή διηγημάτων με τίτλο “Σχέσεις”.

Υπάρχουν και δύο αγγλόφωνοι Έλληνες λογοτέχνες, ο Κίμων Νεοφύτου, κυριότερο έργο του ο “Χεπος” και η ποιήτρια Μαρία Κατράκη της οποίας η συλλογή ποιημάτων έχει τον τίτλο “With Half-Closed Eyes”.

Τέσσερις από τους παραπάνω λογοτέχνες ο Μίμης Λέος, η Μαρούλα Πανάγου, η Ντόλλη Νταλκά και η Ιωάννα Παπαδογιάννη-Δερουκάκη προσκλήθηκαν από το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας “τμήμα πολιτιστικών υποθέσεων” κι έλαβαν μέρος στις εργασίες του Συνεδρίου Επιφανών Αποδήμων Ελλήνων Λογοτεχνών που έγινε στους Δελφούς τον Οκτώβριο του 1992.

Σχολική γιορτή του ιδιωτικού σχολείου του Βασ. Τραγγέλη

Στη δε Ντόλλη Νταλκά απονεμήθηκε το χρυσό μετάλλιο ποίησης στα “Μελίνεια” του 1995 και το 1998 προσκλήθηκε από την Ελληνική Πρεσβεία του Καΐρου στα “Καβάφεια” Αλεξανδρείας.

Στα “Μελίνεια” του 1995 με χρυσό μετάλλιο βραβεύτηκε και το βιβλίο του καθηγητή Βαγγέλη Μάντζαρη “The history of Greeks in South Africa”.

Πολύ αξιόλογη είναι η ελληνική παρουσία και στις Καλές Τέχνες στη Νότια Αφρική. Οι ελληνικής καταγωγής καλλιτέχνες που διακρίνονται στη ζωγραφική, γλυπτική, αγγειοπλαστική και κοσμηματοποιία ξεπερνούν τους 40 (Ανίτα Άντερσον, Χρυσούλα Αργυρού, Εμμ. Χρηστέλλης, Ευτύχιος Ευτύχης, Ιουλία Κασσιανίδου, Τζίνα Λιβάνα, Κίμων Νεοφύτου, Γιάννης Παμπαλής, Ανδρέας Αργυρός, Μιχ. Αξιώτης, Άρτεμις Πουρουλλή, Γ. Ευαγγελίδου, Ραΐτα Χέντριξ, Ευτυχία Λοπέζ, Άρτεμις Μωραΐτου, Ευγενία Παμπαλλή, Αιμιλία Νικήτα, Ουέντυ Τρούπου, Ελένη Βουτσά, Ντόλλη Νταλκά, Λώρενς Ρέιμοντ, Αγκάθα

Ελληνικοί εθνικοί χοροί - Μαθητές της Μ. Βασιλείου

Τοδιασεκαθημερον

Ελληνικό Λύκειο Parkview
Γιοχάνεσμπουργκ 1935-1989

Ρωμανού, Ανθούσα Σωτηριάδου, Χρ. Παντελιάς, Αλέξ. Τσολάκης, Λίτσα Γιαννάκη, Άρτεμις Μαλλιάρου, Μάρτιν Μεντής, Νεόφυτος Νεοφύτου, Καρολίν Ανδροπούλου, Καλή Τραυλού, Γεωργία Δεμερτζή, Ευκλείδης Παπαδόπουλος, Ειρήνη Αθανασίας, Βενέττα Ντανιόλου, Χαρ. Κεντρώτας, Θεοδώρα Ζουβέ, Γιάννης Γενεράλης, Κώστας Παπάς, Βαλεντίνος Ξενίδης, Σωτήρης Πατέρας).

Οι συναντήσεις των νέων της παροικίας στα γήπεδα στη διάρκεια αθλητικών εκδηλώσεων με τα σχολεία τους και το πανεπιστήμιο αργότερα είχε σαν αποτέλεσμα τη μεταξύ τους γνωριμία και επαφή η οποία οδήγησε στην ίδρυση ελληνικών αθλητικών σωματείων και συλλόγων ήδη από τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα στις δύο μεγάλες πόλεις του Γιοχάνεσμπουργκ και του Κέηπ Τάουν. Εκεί μέσα στα γήπεδα αναπτύχθηκε όχι μονάχα ο αθλητισμός αλλά γινόντουσαν και μεγάλες γιορταστικές εκδηλώσεις που έφερναν τους Έλληνες κοντά, έβλεπαν ποιοι ήταν, πόσοι ήταν και έκαναν σχέδια για εκκλησίες και σχολεία.

Η παροικία είναι περήφανη για τις διακρίσεις που παλαίμαχοι Έλληνες κέρδισαν με τη συμμετοχή τους στις τοπικές ομάδες, όπως ο Τάσος Πουλίτσης που κέρδισε τα εθνικά χρώματα του SPRINGBOK στην Ελληνορωμαϊκή πάλη, και ο Πλάτων Φοιτίδης στη σκοποβολή ενώ ο Μανώλης Ροκάς τερμάτισε απ' τους καλύτερους στο Μαραθώνιο μεταξύ των πόλεων ΠΗΤΕΡΜΑΡΙΤΖΜΠΟΥΡΓΚ-ΝΤΕΡΜΠΑΝ.

Ο Ε.Μπαλάσκας έπαιζε στην εθνική ομάδα του Κρίκετ και οι Βάιος Κοκκόρης, Νίκος Νάκιος, Βασίλης Μαρκολέφας και Γιάννης Σταματόπουλος έπαιζαν μπάσκετ στην εθνική ομάδα της Νότιας Αφρικής. Από τους νεότερους η Νικολέττα Μπίζου κέρδισε τα εθνικά χρώματα του Springbok στην ενόργανη γυμναστική και ο Νικ Πόθας παίζει σήμερα στην εθνική ομάδα του Κρίκετ της Νότιας Αφρικής για να αναφέρουμε μόνο μερικούς.

Εθνική Γιορτή στο Σαχέτι

Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος

Τοδιασε παρμεεν

Αγιασμός στον Ε.Α.Σ. Γιοχάνεσμπουργκ

Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος (Ε.Α.Σ.)
Γιοχάνεσμπουργκ

Το πρώτο ελληνικό σχολείο στο
Γιοχάνεσμπουργκ

Το ιδιωτικό σχολείο του Ηλ. Μπερτόλη
στο Γιοχάνεσμπουργκ.

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Οι δεσμοί με την Ελλάδα

Οι δεσμοί των Ελλήνων της παροικίας με την μητέρα Ελλάδα ήταν και είναι στενοί και γνήσιοι. Οι Έλληνες της Νότιας Αφρικής αγαπούν την Ελλάδα, νιώθουν Έλληνες, βρίσκονται πάντα κοντά της και τό χουν αποδείξει. Στον πόλεμο του '40, λέει μια πληροφορία, μια κοινότητα που είχε συγκεντρώσει χρήματα για να χτίσει την εκκλησία της, σταμάτησε το χτίσιμο κι έστειλε τα χρήματα στην Ελλάδα. Για τα θύματα των σεισμών σύλλογοι και ιδιώτες πρόσφεραν σοβαρά ποσά. Αλλά δεν είναι μόνο τα χρήματα. Είναι η έγνοια για τη γλώσσα τους, την ταυτότητά τους, τη μητέρα πατρίδα την ίδια.

Τους δεσμούς δυναμώνουν σήμερα γεγονότα και εξελίξεις, όπως για παράδειγμα η δορυφορική σύνδεση με την Ελλάδα, η ραδιοφωνική επαφή, οι ελληνικές εφημερίδες τις οποίες μπορούν να διαβάσουν και μέσω του Διαδικτύου, οι Έλληνες καλλιτέχνες που έρχονται συχνά, η ύπαρξη και λειτουργία των εκκλησιών και των σχολείων, ιδιαίτερα του σχολείου ΣΑΧΕΤΙ που δεν είναι μόνο σχολείο αλλά πολιτιστικό κέντρο Ελληνισμού.

Σημαντικό όμως είναι το γεγονός ότι οι Έλληνες της Νότιας Αφρικής δεν έχουν αφομοιωθεί, έχουν παραμείνει Έλληνες κι ας είναι Έλληνες τρίτης και τέταρτης γενιάς που μπορεί να μιλούν σπασμένα Ελληνικά ή να μην τα μιλούν καθόλου, νιώθουν όμως Έλληνες και προσπαθούν με κάθε τρόπο να μεταδώσουν την ελληνικότητα στα παιδιά τους.

Από τις πρώτες εργασίες ανοικοδόμησης του ΣΑΧΕΤΙ

Το διαρκές παρελθόν

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Εορτασμός Εθνικής Εορτής

Εορτασμός εθνικής γιορτής στο ΣΑΧΕΤΙ

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη του Μ. Θεοδωράκη στη Νότια Αφρική, 1998

Αποκριάτικη γιορτή στο ΣΑΧΕΤΙ

Το μέλλον της ελληνικής παροικίας

Το μέλλον της ελληνικής παροικίας στη Νότια Αφρική δεν διαγράφεται καθαρό στον ορίζοντα.

Η χώρα περνάει κρίση. Πολλά τα προβλήματα, τα κυριότερα η εγκληματικότητα και οι βιαιοπραγίες.

Οι Έλληνες, και αυτοί που έχουν έρθει από τους πρώτους κι έχουν απογόνους τρίτης και τέταρτης γενιάς αλλά και εκείνοι που ήρθαν τελευταίοι, θέλουν να παραμείνουν στη χώρα η οποία είναι πανέμορφη, έχει εξαιρετικό κλίμα και υπάρχουν προοπτικές και ευκαιρίες.

Όμως εξαιτίας της κατάστασης που επικρατεί πολλοί επέστρεψαν στην Ελλάδα ή μετανάστευσαν σε άλλες χώρες ενώ αυτοί που έχουν μείνει κάνουν σχέδια για αλλού και βρίσκονται σε κατάσταση αναμονής διατηρώντας μια αμυδρή ελπίδα ότι τα πράγματα μπορεί να αλλάξουν προς το καλύτερο.

Η πικρή αλήθεια είναι ότι, αν δεν γίνει αυτό, η ύπαρξη της ίδιας της ελληνικής παροικίας η οποία διαθέτει φοβερό δυναμικό και είναι σε θέση να παίξει σπουδαίο ρόλο σ' όλους τους τομείς της ζωής και της ανάπτυξης της χώρας αυτής, κινδυνεύει.

Όλα τα μέλη της ελληνικής κοινότητας της Πρετόριας το 1945

Το δίασπασμα

Η παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Οι κοινότητες των Ελλήνων

Σ' αυτή την ενότητα θα αναφερθούμε ξεχωριστά στην κάθε κοινότητα, τον τρόπο και χρόνο δημιουργίας της, τον τρόπο διοίκησης της, τα επιτεύγματα και τα προβλήματά της.

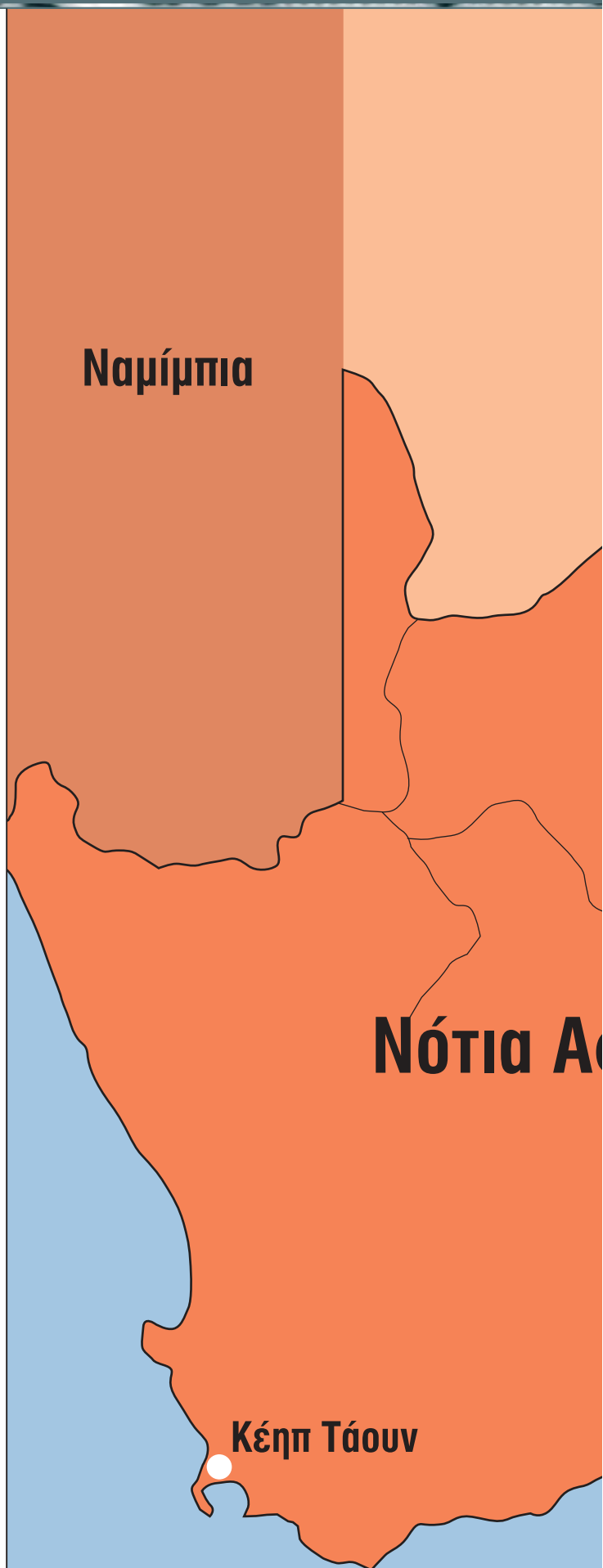
Η ελληνική παράδοση είναι πλούσια σε παραδείγματα κοινοτήτων και οι Έλληνες έχουν "πείρα" στη λειτουργία αυτών των θεσμών.

Οι κοινότητες των Ελλήνων της διασποράς έχουν αρκετές ομοιότητες με τις ελληνικές κοινότητες της εποχής της Τουρκοκρατίας από τις οποίες η κυριότερη είναι ότι κι εκείνες και οι σημερινές πρέπει να λειτουργήσουν μέσα στα πλαίσια μιας άλλης πολιτικής εξουσίας και σύμφωνα με τα προνόμια που τους παρέχει αυτή.

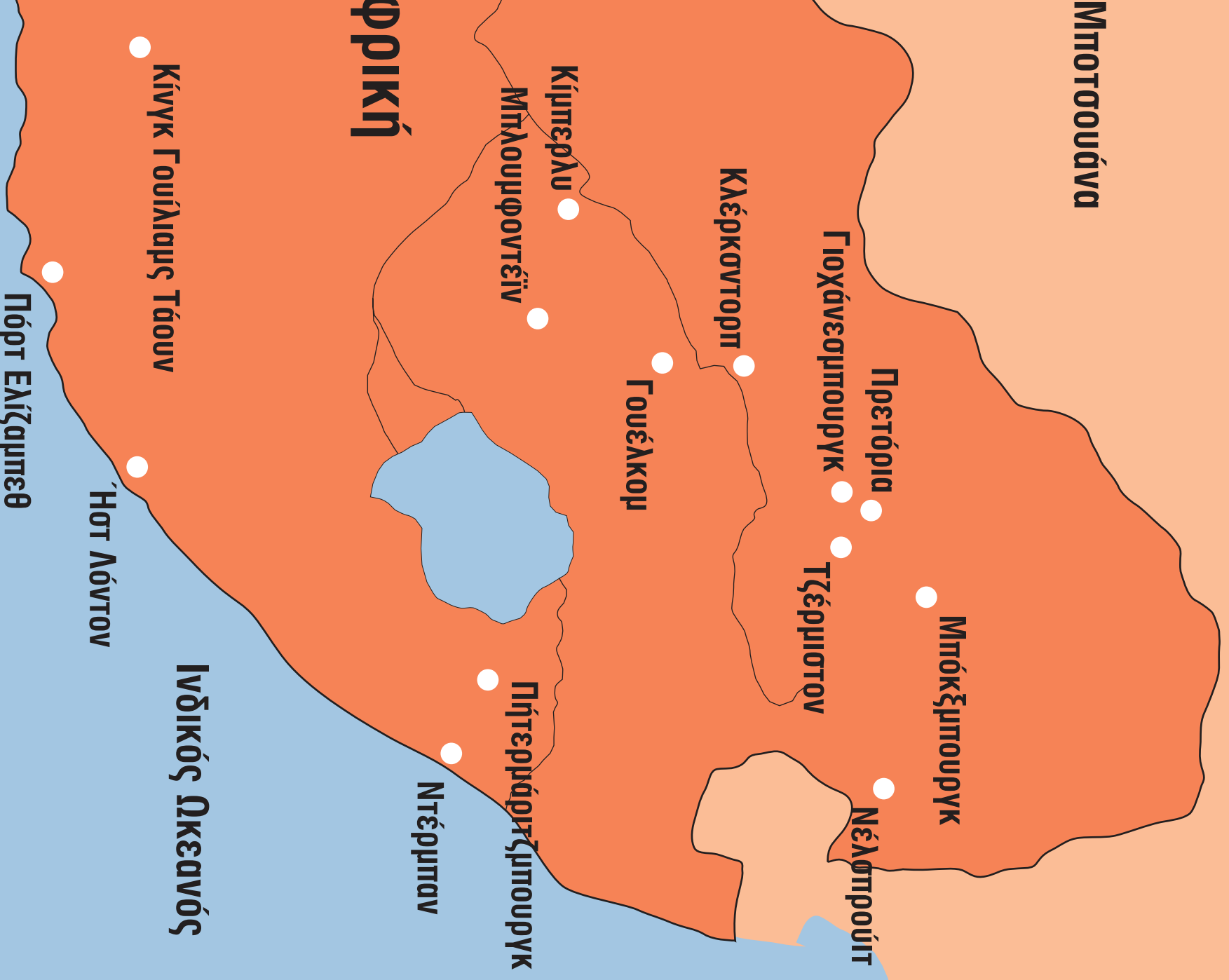
Παρόλα αυτά μπορούμε να πούμε γενικά ότι οι Έλληνες της Νότιας Αφρικής έχουν το δικαίωμα να οργανώνονται σε κοινότητες, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τους κανονισμούς και τους στόχους που ορίζονται στο καταστατικό τους.

Στη Νότια Αφρική ο νόμος που καθορίζει τις προϋποθέσεις, τον τρόπο ίδρυσης, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των κοινοτήτων είναι ο ίδιος που ισχύει για τις ανώνυμες εταιρείες με τη διαφορά ότι οι κοινότητες είναι μη κερδοσκοπικές εταιρείες και λειτουργούν για το κοινό όφελος των μελών τους.

Αναγνωρίζονται από το Ανώτατο Δικαστήριο της Νότιας Αφρικής στο οποίο υποβάλλουν το καταστατικό τους.

1899

Οι κοινότητες των Ελλήνων

Η ελληνική Κοινότητα του Κέηπ Τάουν

Η Ελληνική Κοινότητα του Κέηπ Τάουν είναι η πρώτη ελληνική κοινότητα που ιδρύθηκε στη Νότια Αφρική, διότι εκεί πρωτοήλθαν και οργανώθηκαν οι Έλληνες μετανάστες.

Ιδρύθηκε το 1903, όπως λέει το καταστατικό της, ενώ, σαν ομάδα “συναθροισμένων ατόμων” είχε αρχίσει την φιλανθρωπική της δράση νωρίτερα.

Η ελληνική κοινότητα του Κέηπ Τάουν έθεσε τους στόχους οι οποίοι χρησίμευσαν ως παράδειγμα για τις κοινότητες που ιδρύθηκαν αργότερα. Αυτοί ήταν τρεις: η ανέγερση εκκλησίας, η ίδρυση σχολείου, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Η κοινότητα διοικείται από ένα συμβούλιο το οποίο εκλέγεται στη Γενική Συνέλευση των μελών.

Τακτικά μέλη είναι αυτά που είναι εγγεγραμμένα και πληρώνουν τη συνδρομή τους. Αυτά έχουν δικαίωμα ψήφου.

Η Κοινότητα συντηρεί ελληνικό σχολείο στο οποίο φοιτούν τα παιδιά των Ελλήνων παροίκων.

Η εκκλησία της κοινότητας είναι η πρώτη ορθόδοξη εκκλησία που χτίστηκε στους Αντίποδες! Η εκκλησία έχει ζωγραφιστεί τα τελευταία χρόνια από επαγγελματίες αγιογράφους και οι αγιογραφίες της είναι ένα μνημείο Βυζαντινής τέχνης.

Δίπλα στην εκκλησία υπάρχει η κοινοτική αίθουσα, η Ελληνική Εστία, όπως ονομάζεται. Εκεί συγκεντρώνονται οι Έλληνες για τις διάφορες εκδηλώσεις τους. Το διαμέρισμα του Κέηπ Τάουν έχει δική του Αρχιεπισκοπή με έδρα την πόλη του Κέηπ Τάουν, καθώς και Ελληνικό Προξενείο. Παράλληλα με την κοινότητα λειτουργούν και αρκετοί “τοπικοί” σύλλογοι.

Η κοινότητα του Κέηπ Τάουν γιόρτασε πρόσφατα την επέτειο των εκατό χρόνων από την ίδρυσή της.

Ο Άγιος Γεώργιος και η κοινοτική αίθουσα Κέηπ-Τάουν

1899

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΕΝ

ΣΑΡΡΕ - ΤΟΥΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1904

Εκδόσεις Δ. Κ. Παναγιώτου & Αδελφών

Η ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ

Η Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ ή καλύτερα, όπως λέει το καταστατικό της, “η Ελληνική κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ και του Βιτβάτερσαντ”, ιδρύθηκε το 1908. Στόχοι της, σύμφωνα με το καταστατικό της, είναι **α)** Να χτίζει και να συντηρεί μια ή πολλές Ελληνικές Ορθόδοξες Εκκλησίες, ορφανοτροφεία, ή άλλα κτίρια και ιδρύματα τα οποία θα χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς της Κοινότητας στο Γιοχάνεσμπουργκ και στο Βιτβάτερσαντ, **β)** Να ιδρύει, ανεγείρει και συντηρεί στο Γιοχάνεσμπουργκ και στο Βιτβάτερσαντ σχολεία, οικοτροφεία όπου μετά τα κανονικά μαθήματα που διδάσκονται τα παιδιά στα τοπικά σχολεία θα διδάσκεται στα παιδιά η ελληνική γλώσσα.

Η Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ διοικείται από ένα συμβούλιο που εκλέγεται κι έχει διάφορες επιτροπές, όπως την Επιτροπή Εκκλησίας, Επιτροπή Σχολείων και την Επιτροπή Κυριών.

Εκείνο που πρέπει να αναφερθεί για την Ελληνική Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ είναι ότι ήταν και είναι η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη κοινότητα στη Νότια Αφρική εξαιτίας του αριθμού των μελών της και του κοινωνικού και πολιτιστικού ρόλου που έπαιξε στην ελληνική παροικία.

Εκκλησία Παντάνασσας στο Γιοχάνεσμπουργκ

Ο Πατριάρχης Πέτρος Ζ' λειτουργεί στην Παντάνασσα

refoke 1899

Η κοινότητα έχει στην περιοχή της αρκετές εκκλησίες, όπως τον ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, την Παντάνασσα, τους Αγίους Αναργύρους, το παρεκκλήσι του Αγίου Νεκταρίου δίπλα στη Στέγη Γερόντων και τον Άγιο Νικόλαο, όπου η ορθόδοξη λειτουργία γίνεται στα Αγγλικά.

Σε ό,τι αφορά την ελληνική εκπαίδευση, η κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ συντηρεί σήμερα οχτώ απογευματινά σχολεία που λειτουργούν στις γειτονιές αυτής της μεγαλούπολης κι έχει βάλει σαν στόχο της να στεγάζονται τα σχολεία της σε ιδιόκτητα κτίρια. Η ιδέα της δημιουργίας της Μεγάλης Σχολής του Γένους που υλοποιήθηκε τελικά με την ίδρυση της σχολής ΣΑΧΕΤΙ ξεκίνησε από την κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ.

Ο ναός της Υπαπαντής του Κυρίου στο Σαχέτι

Άγιος Νεκτάριος

Άγιοι Ανάργυροι

Στο Γιοχάνεσμπουργκ έχει την έδρα του και ο Αρχιεπίσκοπος Ιωαννουπόλεως και Πρετόριας. Η Αρχιεπισκοπή με τα γραφεία της και την κατοικία του Αρχιεπισκόπου, στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτίριο.

Επίσης το Γιοχάνεσμπουργκ είναι η έδρα όλων σχεδόν των ελληνικών τοπικών συλλόγων, αδελφοτήτων και συνδέσμων, όπως του Φιλανθρωπικού Συνδέσμου Ιθακησίων Νοτίου Αφρικής, του Συλλόγου Πελοποννησίων Νοτίου Αφρικής, της Αδελφότητας Κρητών Νοτιοτέρας Αφρικής, των Συλλόγων Λημνίων, Κασσίων, Κεφαλληνίων, Αιγυπτιατών Μυτιληναίων, Ηπειρωτών, Ποντίων.

Οι σύλλογοι αυτοί με τη δράση τους, τους ετήσιους χορούς τους, τους εράνους τους και όλες τις άλλες εκδηλώσεις τους δίνουν ζωή στην παροικία. Στο Γιοχάνεσμπουργκ έχουν την έδρα τους και οργανισμοί με ειδικούς σκοπούς, όπως η HOLA (Hellenic Orthodox Ladies Organization) η εργασία της οποίας στον κοινωνικό τομέα είναι ανεκτίμητη, η Νομικός Στέγη των Γερόντων, η οποία συντηρεί το Γηροκομείο, ο Σύλλογος Φοιτητών, τα Σώματα των Ελλήνων Προσκόπων και Οδηγών, ο Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος, το Λύκειο Ελληνίδων, Ελληνικές Τράπεζες, το Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο, το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας.

Όλα αυτά κάνουν το Γιοχάνεσμπουργκ το ελληνικό κέντρο από όπου δίνεται ο τόνος της ελληνικής ζωής στη Νότια Αφρική.

ΣΑΧΕΤΙ.

Αρχή σχολική χρονιάς-Αγιασμός

reTake 1899

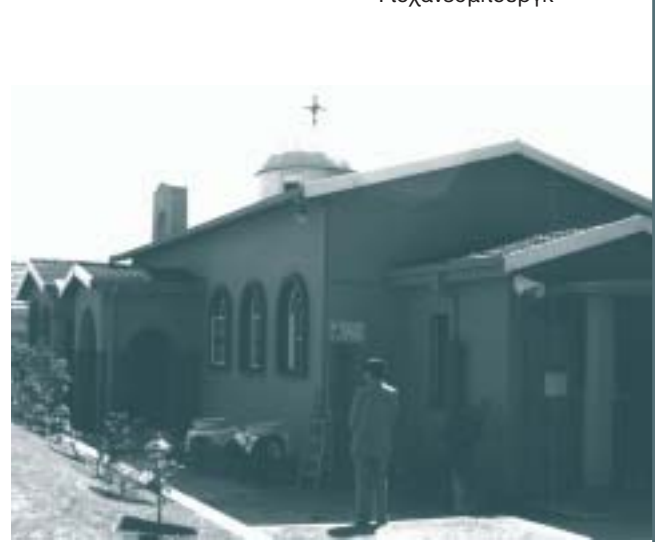
ΟΙ ΚΟΙΝΩΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Μαθητές του ΣΑΧΕΤΙ στην είσοδο του σχολείου

Σχολική γιορτή κοινοτικού σχολείου του Γιοχάνεσμπουργκ

Το Ελληνικό Γηροκομείο Άγιος Νεκτάριος

Εορτασμός εθνικής επετείου

2003. Το ΣΑΧΕΤΙ γίνεται 30 χρόνων

Από γιορτή της παροικίας για την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου

Παροικιακή γιορτή στους χώρους του ΣΑΧΕΤΙ

reToke 1899

ΟΙ ΚΟΙΝΩΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Οι αντιπρόσωποι της Εκκλησίας και της μητέρας πατρίδας είναι πάντοτε ευπρόσδεκτοι

Το ελληνικό σχολείο της κοινότητας του Γιοχάνεσμπουργκ το 1980

Η ελληνική Κοινότητα του Μπλουμφοντέιν

Από τους πρώτους Έλληνες που κατοίκησαν στην πόλη του Μπλουμφοντέιν ήταν ο Παναγιώτης Ρεπάνης από το Πλωμάρι Λέσβου και ο Φίλιππος Κωνσταντίνου από την Πάφο της Κύπρου, γύρω στο 1922-29.

Αναφέρονται επίσης οι Νίκος και Θεόδωρος Κασιμάτης από τα Κύθηρα, οι Κώστας και Δημήτρης Τρύσος, ο Αντώνης Μόρφης, η οικογένεια Τρούπου και οι Ξενοφών και Γρηγόρης Περιβολάρης. Το 1939 η ελληνική παροικία του Μπλουμφοντέιν αριθμούσε 12 οικογένειες. Οι πρώτες ασχολίες τους είχαν σχέση με το εμπόριο γενικής φύσης.

Τα πρώτα μυστήρια τελούνταν σε ξένη εκκλησία με ιερέα που ερχόταν από το Γιοχάνεσμπουργκ.

Η Κοινότητα του Μπλουμφοντέιν ιδρύθηκε το 1955. Σήμερα κατέχει ιδιόκτητο χώρο με κτίσματα όπου λειτουργεί ο Ιερός Ναός του Ευαγγελισμού της

Θεοτόκου και μεγάλη αίθουσα όπου λειτουργεί ελληνικό σχολείο και κατηχητικό σχολείο. Η ελληνική κοινότητα αποτελείται σήμερα από 140 οικογένειες.

Στο ελληνικό σχολείο φοιτούν περίπου 40 μαθητές. Υπάρχει Σύνδεσμος Ελληνίδων Κυριών, Σχολή Ελληνικών Χορών "ο Αρίων", Λέσχη Νεολαίας και Ελληνοχριστιανικός Φιλανθρωπικός Σύλλογος.

Λειτουργεί επίσης δανειστική βιβλιοθήκη με μεγάλο αριθμό βιβλίων, η οποία οργανώθηκε με δωρεές Ελλήνων από τη Μητροπολιτική Ελλάδα. Ακόμη, λειτουργεί ο αθλητικός σύλλογος "Άτλας" με τρία τμήματα: ποδοσφαίρου, βόλλεϋ και επιτραπέζιας αντισφαίρισης.

Η κοινότητα εκδίδει το τριμηνιαίο ενημερωτικό-μορφωτικό περιοδικό "Η Ομόνοια".

Η σημερινή γενιά των Ελλήνων του Μπλουμφοντέιν ατενίζει με αισιοδοξία το μέλλον. Η νεολαία έχει ήδη αρχίσει να αναλαμβάνει ευθύνες. Μακρόπνοα έργα στο πρόγραμμα της Κοινότητας, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου κτιριακού συγκροτήματος που θα στεγάσει εκκλησία, σχολείο, τα γραφεία της κοινότητας, βοηθητικούς χώρους, γήπεδα και χώρους άθλησης, καθώς επίσης και γηροκομείο.

Σχολική γιορτή του κοινοτικού σχολείου του Μπλουμφοντέιν

reTokef 1899

Η Ελληνική Κοινότητα της Πρετόριας

Στη δημιουργία της κοινότητας της Πρετόριας και της εκκλησίας έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο δύο άτομα, ο Γ. Γκολφιόπουλος και ο Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Νικολόπουλος, οι οποίοι έθεσαν σε κίνηση όχι μόνο την παροικία αλλά και κρατικούς μηχανισμούς με αποτέλεσμα να κτισθεί η εκκλησία “του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου” της οποίας τα εγκαίνια έγιναν στις 31 Μαΐου του 1914. Με τα χρόνια η κοινότητα μεγάλωσε κι αγόρασε ένα μεγάλο κτήμα όπου κτίσθηκε μια άλλη εκκλησία με το ίδιο όνομα, τα γραφεία της κοινότητας και αίθουσες για τη λειτουργία του κοινοτικού σχολείου. Όλα αυτά τα έργα ολοκληρώθηκαν μέσα στο 1970.

Η Ελληνική Κοινότητα της Πρετόριας είναι σήμερα μια από τις πιο δυναμικές κοινότητες της παροικίας.

Το 33ο σώμα προσκόπων της Πρετόριας το 1969

Ημέρα Γκολφ, ελληνική κοινότητα Πρετόριας

Οι κοινότητες των Ελλήνων

Η Ελληνική Κοινότητα του Ηστ Ραντ (Μπράκπαν)

Η πόλη του Μπράκπαν (Brakpan) βρίσκεται στα βορειοανατολικά του Γιοχάνεσμπουργκ σε απόσταση περίπου 40 χιλιομέτρων απ' αυτό.

Στο Μπράκπαν υπήρχαν μεταλλεία χρυσού και οι άνθρωποι που δούλευαν στα μεταλλεία δημιούργησαν τους πρώτους οικισμούς.

Οι Έλληνες άρχισαν να φτάνουν εκεί κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Στην αρχή οι Έλληνες πάροικοι του Μπράκπαν ανήκαν στην κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ. Επειδή όμως η απόσταση ήταν αρκετά μεγάλη, σκέφτηκαν να ιδρύσουν δική τους κοινότητα, που να εξυπηρετεί αυτούς και τους Έλληνες που έμεναν στις γύρω περιοχές.

Οι Έλληνες που δούλευαν στα μεταλλεία τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα

Άρχισαν τις ενέργειες, και το 1942 η δημαρχία του Μπράκπαν δώρισε στην Ελληνική Κοινότητα ένα οικοπέδο όπου χτίστηκε αρχικά μια εκκλησία της οποίας τα εγκαίνια έγιναν στις 23 Απριλίου του 1950 και αφιερώθηκε στον Άγιο Γεώργιο.

Μετά την εκκλησία η κοινότητα προχώρησε στην οικοδόμηση του κτιρίου της κοινότητας, μεγαλεπήβολο έργο, το οποίο στοίχισε στην κοινότητα πολλά χρήματα. Κάποιος το βάπτισε "Παρθενώνα" και είναι γνωστό μ' αυτό το όνομα.

Η δημιουργία σχολείου ήταν το επόμενο έργο της κοινότητας. Κτίστηκε στον ίδιο χώρο κι άρχισε να λειτουργεί το 1956. Το σχολείο του Μπράκπαν στο οποίο δίδασκαν αποσπασμένοι από την Ελλάδα εκπαιδευτικοί έφτασε να έχει 100 παιδιά την περίοδο της ακμής του (δεκαετία του '80) και εξυπηρετούσε και τα παιδιά των γειτονικών πόλεων του Μπόκοσμπουργκ και του Κέμτον Παρκ, όπου λειτουργούσαν παραρτήματα. Την ίδια εποχή αναπτύχθηκε αθλητική και πολιτιστική δράση από την κοινότητα αυτή. Σήμερα παρόλο που ο αριθμός των ελληνικών οικογενειών στο Ηστ Ραντ έχει ελαττωθεί, η κοινότητα αυτή εξακολουθεί να είναι καλά οργανωμένη και δραστήρια.

μετοχές 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Σπρινγκς

Η πόλη του Σπρινγκς βρίσκεται βορειοανατολικά του Γιοχάνεσμπουργκ, κάπου 50-55 χιλιόμετρα μακριά από αυτό και 10-12 χιλιόμετρα βορειο-ανατολικά από την πόλη του Μπράκπαν.

Έλληνες παρουσιάζονται εκεί γύρω στα 1920 με το άνοιγμα μεταλλείων χρυσού. Το 1930 υπήρχαν περίπου 40 Έλληνες στην περιοχή. Το 1946 οι Έλληνες του Σπρινγκς ίδρυσαν ένα σύλλογο ο οποίος συνεργαζόταν στενά με την κοινότητα του Ηστ Ραντ και βοήθησε στο χτίσιμο της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου. Το 1956 οι Έλληνες του Σπρινγκς αποφάσισαν να φτιάξουν δική τους κοινότητα στην οποία θα συμπεριλάμβαναν και τους Έλληνες που κατοικούσαν στις γειτονικές πόλεις Νάιτζελ, Ντελμάς και Χάιντελμπερχ.

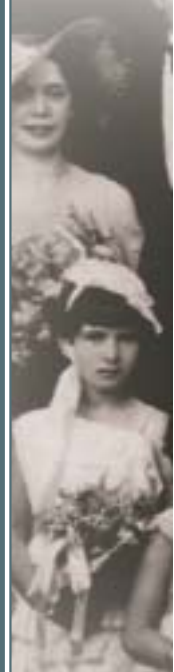
Άγιος Βασίλειος, Σπρινγκς

Υπήρχαν ήδη γύρω στις 120 οικογένειες στην περιοχή. Αξίζει να αναφερθεί ότι μόλις είχαν συγκεντρώσει τα χρήματα για το χτίσιμο της εκκλησίας, άρχισε ο απελευθωτικός αγώνας της Κύπρου.

Σταμάτησαν τότε τα χτισίματα και προσέφεραν όλο το κεφάλαιο που είχαν συγκεντρώσει για τον αγώνα!

Η εκκλησία κτίστηκε αργότερα και λειτουργεί από το 1975.

Η κοινότητα είχε αγοράσει το 1961 μια τοπική λέσχη αναψυχής την οποία διαμόρφωσε κατάλληλα για τις ανάγκες της κοινότητας. Εκεί άρχισαν από το 1965 τα Κυριακάτικα κατηχητικά σχολεία και τα μαθήματα Ελληνικών. Το 1978 το τότε Διοικητικό Συμβούλιο της κοινότητας αποφάσισε να ζητήσει από το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας την απόσπαση εκπαιδευτικών. Το σχολείο της κοινότητας για πολλά χρόνια ήταν δυνατό σε αριθμούς και επιτεύγματα. Τελευταία ο αριθμός των παιδιών έχει μειωθεί, όπως και αυτός των μελών της κοινότητας λόγω του επαναπατρισμού ή της μετανάστευσης σε άλλες χώρες εξαιτίας της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας που υπάρχει στη χώρα της Ν. Αφρικής.

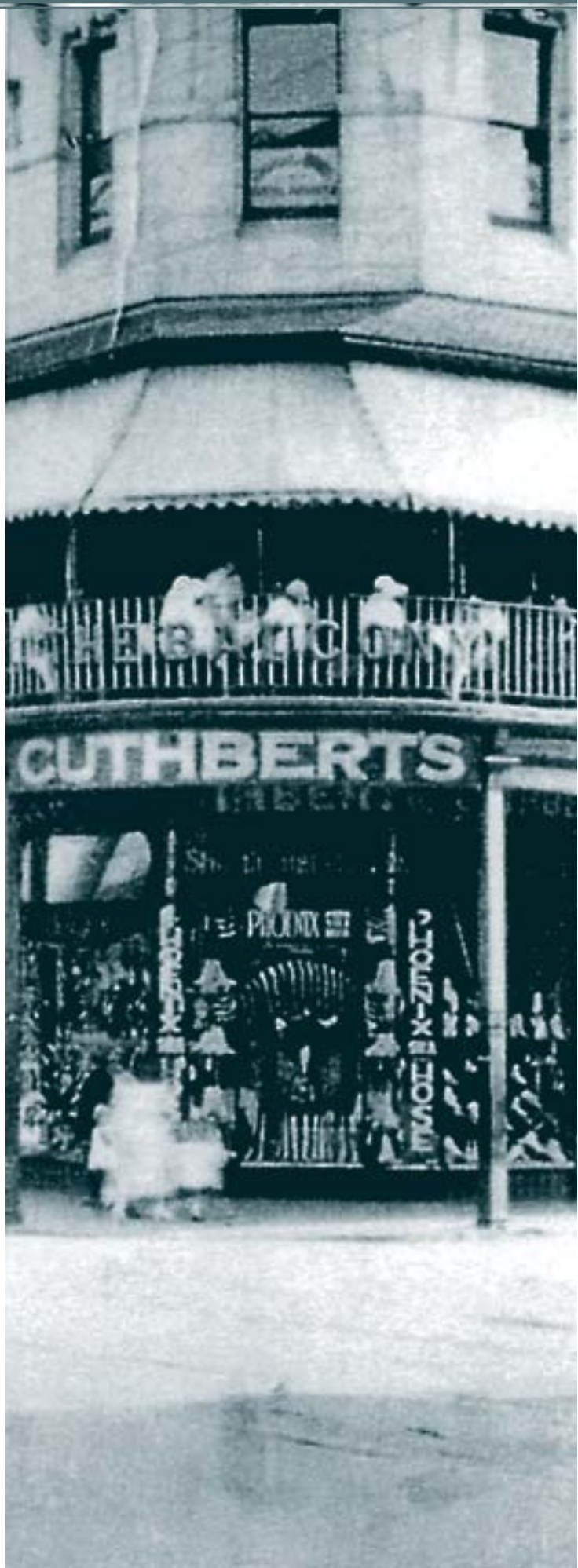
Η Ελληνική Κοινότητα του Τζέρμιστον

Το Τζέρμιστον είναι η δεύτερη σε μέγεθος πόλη της περιοχής. Είναι πολύ κοντά στο Γιοχάνεσμπουργκ, γύρω στα 10 χιλιόμετρα, και υπήρξε το “εργαστήρι” της περιοχής.

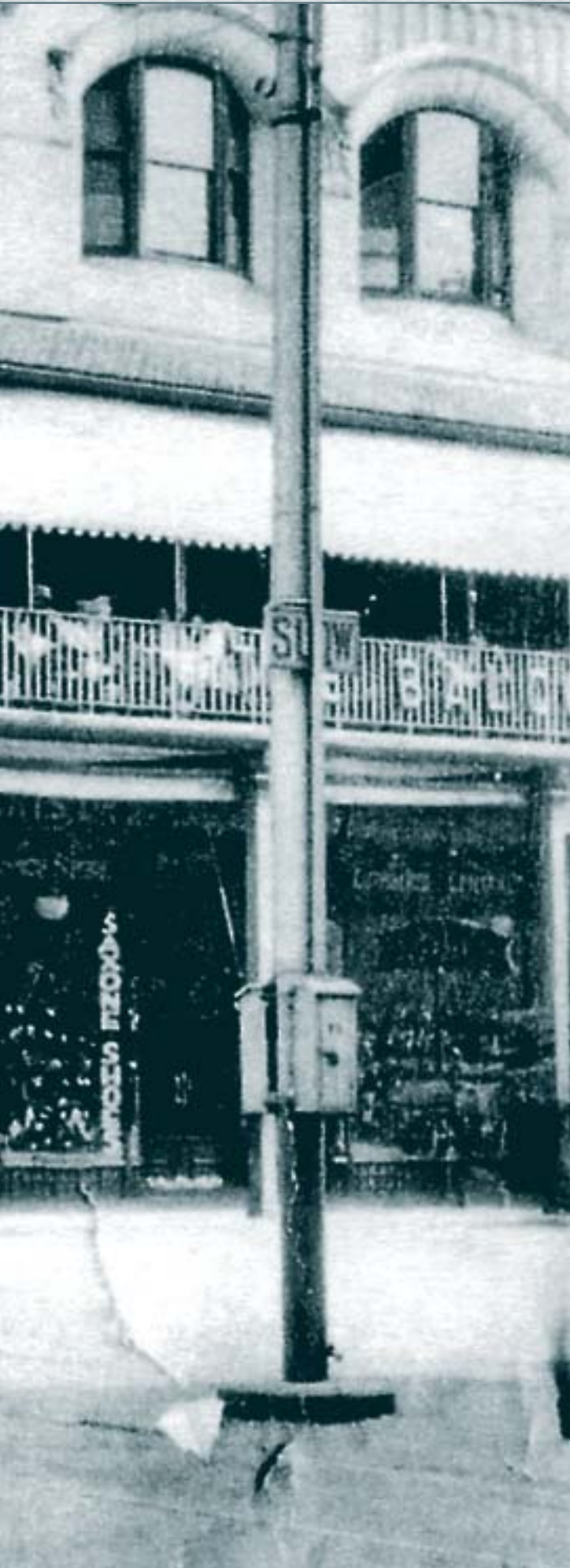
Είναι βιομηχανική πόλη με μηχανουργία κυρίως. Οι Έλληνες παρουσιάστηκαν εκεί από πολύ νωρίς, από το 1920. Μετά το κύμα της μετανάστευσης του 1960 το Τζέρμιστον έγινε μια “ελληνική πόλη” με 600-700 ελληνικές οικογένειες που αποτελούνταν από τους τεχνίτες και επαγγελματίες που εγκαταστάθηκαν εκεί κι άνοιξαν δικές τους δουλειές: εργαστήρια, μηχανουργεία, ακόμη και εργοστάσια καθώς και το κλασικό “Tea Room”.

Ο πρώτος επίσημος χορός της κοινότητας του Τζέρμιστον έγινε τον Σεπτέμβριο του 1958. Το Συμβούλιο αποφάσισε το 1969 να αρχίσει το χτίσιμο της εκκλησίας η οποία ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 1972 κι αφιερώθηκε στον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή. Ο πρώτος ιερέας της ήταν ο αιδεσιμώτατος Σωτήριος Μαυρίκης και ο ίδιος ιερέας έχει παραμείνει μέχρι σήμερα. Ο Πατερ-Σωτήρης είναι η ψυχή της κοινότητας. Άρχισε αμέσως τα κατηχητικά σχολεία και προέτρεψε την κοινότητα να φτιάξει σχολείο.

Από τις πρώτες επιχειρήσεις
CORNER CAFE

ετοχες 1899

Σήμερα η κοινότητα έχει αίθουσες για τη διδασκαλία των Ελληνικών, μια μεγάλη αίθουσα τελετών και στεγάζει στους χώρους της την Λημνιακή, την Κρητική, την Ιμβριακή και Μακεδονική αδελφότητα, την ΕΠΝΕΚ, το Σύλλογο Ελλήνων Φοιτητών και την Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων. Παρόλο που και η κοινότητα του Τζέρμιστον έχει “υποφέρει” από την μείωση του αριθμού των Ελλήνων, είναι ακόμη δυνατή λόγω της τοποθεσίας της, των εγκαταστάσεών της και του αρκετά μεγάλου αριθμού των μελών της.

Το Τηρουμ εν δράσει!

Η Ελληνική Κοινότητα του Άλμπερτον

Η πόλη του Άλμπερτον βρίσκεται γύρω στα 10 χιλιόμετρα νότια του Γιοχάνεσμπουργκ. Παλιά ήταν ένα χωριουδάκι όπου είχαν εγκατασταθεί οι λευκοί άποικοι ολλανδικής καταγωγής, οι Μπόερς.

Έλληνες δίνουν το παρόν γύρω στα 1930. Το 1938 ο Μπαρμπα-Νίκος ο Καρπούζος, ο θρυλικός για το Άλμπερτον Ούεμ-Νικ (θείος Νικ), Έλληνας μικρασιατικής καταγωγής, που η μάνα του μιλούσε μόνο τούρκικα και οι ορθόδοξες εικόνες της γράφανε τα ονόματα των αγίων στα Τουρκο-αραβικά, παίρνει μέρος στις γιορτές του μεγάλου ΤΡΕΚ (άνοδος των Αφρικάνερς απ' το ΚΕΗΠ στο ΤΡΑΝΣΒΑΑΛ γύρω στα 1850) σαν αρχηγός του KOMMANDO του ALBERTON!

Ο Μπαρμπα-Νίκος είναι ο ηγέτης των Ελλήνων αποίκων του Άλμπερτον, οι οποίοι του αποδίδουν τον σεβασμό του Πατριάρχη της φυλής!

Οι Έλληνες του Άλμπερτον έφτιαξαν αρχικά ένα Σύλλογο Αλληλοβοηθείας. Έτσι άρχισε να σχηματίζεται η κοινότητα, η οποία το 1948 παίρνει μια μορφή με επιτροπές/συμβούλια, κυρίως για “να σμίγουν οι Έλληνες” και για την συγκέν-

Από την επίσκεψη της τότε πριγκίπισσας Φρειδερίκης στη Ν.Αφρική

Αλμπερτον 1899

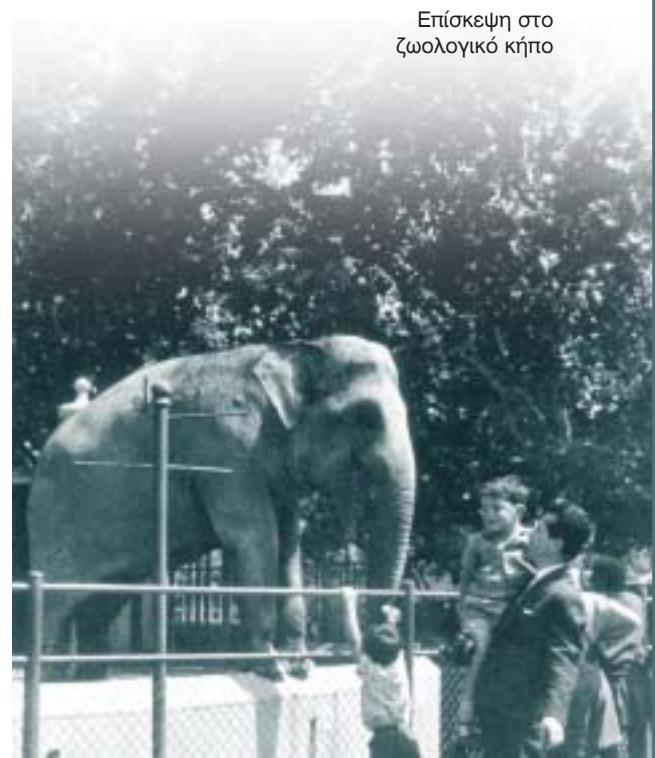
τρωση χρημάτων, όπως το 1953 οι Έλληνες του Άλμπερτον συγκέντρωσαν αρκετά χρήματα για να βοηθήσουν τους σεισμοπαθείς της Ιθάκης.

Το 1963, η οικογένεια του Ιωάννη Σταθούλη, αγόρασε το οικόπεδο στο οποίο άρχισε να χτίζεται η εκκλησία στη μνήμη του πατέρα τους Ιωάννη Σταθούλη. Η εκκλησία είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Στη συνέχεια χτίστηκαν κι άλλοι χώροι, όπως αίθουσα τελετών και αίθουσες για τη διδασκαλία των Ελληνικών.

Από το 1974 άρχισαν να έρχονται δάσκαλοι με απόσπαση απ' την Ελλάδα. Την εικοσαετία 1965-1985 ο αριθμός των μαθητών του σχολείου ήταν μεταξύ 70-90 και στο Άλμπερτον κατοικούσαν περίπου 400 Έλληνες.

Η πόλη του Άλμπερτον προτιμούνταν από τους Έλληνες γιατί υπήρχε εκεί προσφορά εργασίας, ανάπτυξη, εργοστάσια και ανοικοδόμηση. Η ελληνική κοινότητα ήταν και είναι καλά οργανωμένη.

Επίσκεψη στο ζωολογικό κήπο

Η Ελληνική Κοινότητα του Μπενόني

Η πόλη του Μπενόني βρίσκεται περίπου 30 χιλιόμετρα στα βορειο-ανατολικά του Γιοχάνεσμπουργκ και περί τα 10 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης του Μπράκπαν.

Είναι μια ωραία μικρή πόλη, κέντρο εμπορίου και βιομηχανίας.

Κι εδώ οι Έλληνες παρουσιάστηκαν πολύ ενωρίς, όπως και στο υπόλοιπο Ηστ-Ραντ, γύρω στα 1920.

Η πόλη, αν και κοντά στο Μπράκπαν, ένωσε την ανάγκη να κάνει δική της κοινότητα, κυρίως για να δημιουργήσει σχολείο. Διότι ενώ το 1946 ένα αγγλόφωνο σχολείο της περιοχής τους έδωσε την άδεια να χρησιμοποιούν μια αίθουσά του για τη διδασκαλία των Ελληνικών τις απογευματινές ώρες, το 1951 τους το απαγόρευσε. Το συμβούλιο της κοινότητας τότε συνήλθε σε Έκτακτη Γενική Συνέλευση κι αποφάσισε να αγοράσει ένα οικόπεδο, στο οποίο σιγά-σιγά έκτισε ένα πλήρες σχολείο για τις ανάγκες της, μια κοινοτική αίθουσα και μια εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Αθανάσιο.

Το χαρακτηριστικό για αυτή την ελληνική κοινότητα είναι η έμφαση που δίνεται από τα μέλη της και τα συμβούλιά της στο σχολείο και στην εκκλησία. Το σχολείο εξυπηρέτησε κατά καιρούς 100-150 παιδιά από δημοτικό μέχρι γυμνάσιο. Έχει βιβλιοθήκη και ένα ενεργό κατηχητικό σχολείο. Η δε εκκλησία έχει ανακαινισθεί τελευταία και είναι πολύ όμορφη.

Τα παιδιά ποζάρουν μπροστά στον πάγκο! Όλα γίνονται εκεί μέσα ή γύρω στο Τηρούμ

Τα κορίτσια μπροστά στο Τηρούμ

μετοχές 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Γουέστ-Ραντ (Κρούγκερσντορπ)

Η πόλη του Κρούγκερσντορπ, η οποία πήρε το όνομά της από τον παλιό πρόεδρο της δημοκρατίας του Τρανσβάαλ Πωλ Κρούγκερ βρίσκεται 20-25 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του Γιοχάνεσμπουργκ.

Είναι κέντρο μεταλλείων χρυσού, βιομηχανίας και εμπορίου. Λίγοι Έλληνες ήλθαν εκεί γύρω στο 1910-1915, αλλά μετά το χαλάρωμα των μεταναστευτικών νόμων πολλοί Έλληνες τεχνίτες και ειδικοί επαγγελματίες εγκαταστάθηκαν στην πόλη με αποτέλεσμα να μεγαλώσει η ελληνική παροικία και να φτάσει τα 4.500 μέλη περίπου. Ένωσαν την ανάγκη τότε να οργανωθούν σε κοινότητα και

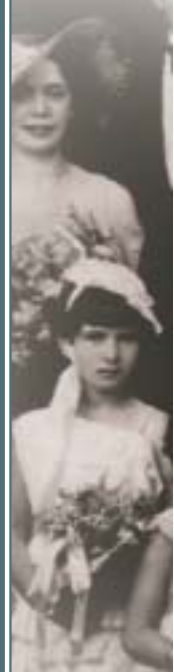
πλησίασαν τις τοπικές δημοτικές αρχές από όπου τους χορηγήθηκε ένα οικοπέδο για την ανέγερση εκκλησίας.

Το 1969 ίδρυσαν και νομοτυπικά την Ελληνική Κοινότητα του Δυτικού Ραντ, προκειμένου να συμπεριλάβουν και τα γειτονικά προάστεια.

Τον Αύγουστο του 1974 ολοκληρώθηκε το χτίσιμο της εκκλησίας του Αγίου Ανδρέα και μέσα στο 1978 τα κτίρια του σχολείου, όπου αρχικά δίδαξαν ομογενείς δάσκαλοι. Από το 1984 το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας άρχισε να στέλνει εκπαιδευτικούς για το δημοτικό και το γυμνάσιο. Το σχολείο έφτασε να έχει περισσότερα από 100 παιδιά. Σήμερα ο αριθμός είναι πολύ μικρότερος.

Η ελληνική κοινότητα του Κρούγκερσντορπ παραμένει μια ζωντανή και δυναμική κοινότητα η οποία ανταποκρίνεται πάντοτε με ενθουσιασμό στις προσκλήσεις της ελληνικής παροικίας και η ηθική και υλική συνεισφορά της στην παροικία και τον Ελληνισμό γενικότερα είναι πολύ σημαντική.

Πανηγύρι στον Άγιο Ανδρέα

Η Ελληνική Κοινότητα του Γουίτμπανκ

Το Γουίτμπανκ είναι μια αξιόλογη πόλη 150 χιλιομέτρα περίπου βορειο-ανατολικά του Γιοχάνεσμπουργκ. Η πόλη αναπτύχθηκε πολύ μετά την ανακάλυψη στην περιοχή κοιτασμάτων άνθρακος.

Ενώ υπολογίζεται ότι στην περιοχή ζουν περισσότεροι από 600 Έλληνες, μόνον 70 είναι γραμμένοι στα μητρώα της κοινότητας.

Η ενδιαφέρουσα πληροφορία γι' αυτή την κοινότητα είναι ότι δύο Έλληνες ο Ν. Δάρας και ο Π. Πετρόγιαννης είχαν καταπιαστεί με την καλλιέργεια σιτηρών και το 1922 εφάρμοσαν με επιτυχία νέες μεθόδους σιτοκαλλιέργειας με την μέθοδο των αρδεύσεων, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την αξιοποίηση εδαφών τα οποία θεωρούνταν μέχρι τότε άγονα.

Η κυβέρνηση αναγνώρισε την προσφορά τους στην οικονομία της χώρας, τους αντάμειψε και τους τίμησε με διακρίσεις. Οι επιτυχίες τους ανέβασαν το όνομα του Έλληνα ψηλά σ' αυτή την κατ' εξοχή γεωργική περιοχή και κοινωνία των Μπόερς.

Η κοινότητα διατηρεί εκκλησία και σχολείο και λειτουργεί, όπως και οι υπόλοιπες ελληνικές κοινότητες της Νότιας Αφρικής.

Κοινωνικό mixing σε εκδήλωση της Ομοσπονδίας

reToke 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Δυτικού Τρανσβάαλ (Κλέρκστορπ)

Η κοινότητα αυτή περιλαμβάνει τους Έλληνες που ζουν στις πόλεις Κλέρκστορπ, Όρκνυ και περίχωρα. Το Κλέρκστορπ είναι το κέντρο της περιοχής και βρίσκεται 200 περίπου χιλιόμετρα δυτικά του Γιοχάνεσμπουργκ.

Έλληνες παρουσιάστηκαν στην περιοχή από το 1920. Γνωρίστηκαν μεταξύ τους, οργανώθηκαν και ήρθε η στιγμή που ένιωσαν την ανάγκη να έχουν δική τους εκκλησία και σχολείο, δική τους εστία, όπου “πάνω της θα δουν υψωμένη την ελληνική σημαία”, όπως έλεγαν. Το 1959 έγινε η πρώτη γενική συνέλευση και δημιουργήθηκε “η Ελληνική Κοινότητα του Δυτικού Τρανσβάαλ και του Βόρειου Κέηπ”.

Πολλά ήταν τα όνειρα και τα οράματα των Ελλήνων παροίκων της περιοχής τα οποία πραγματοποιήθηκαν σιγά-σιγά.

Το 1973 κτίστηκε η κοινοτική αίθουσα και το 1988 ολοκληρώθηκε το κτίσιμο της εκκλησίας. Η ελληνική σημαία κυματίζει σε άλλη μια γωνιά της αφρικανικής γης.

Johannesburg den 8

Η Ελληνική Κοινότητα του Ράστενμπεργκ και περιχώρων

πήγαν πολλοί τεχνίτες, επαγγελματίες, αλλά και έμποροι.

Τα πρώτα χρόνια οι λειτουργίες και τα μυστήρια γινόντουσαν στους χώρους των Καθολικών ή των Αγγλικανικών εκκλησιών. Τον Ιανουάριο του 1978 μπήκαν τα θεμέλια για το χτίσιμο της εκκλησίας και της κοινοτικής αίθουσας και η πρώτη λειτουργία έγινε στην εκκλησία τον Απρίλιο του 1978.

Το ελληνικό σχολείο του Ράστενμπεργκ το 2001

Η πόλη του Ράστενμπεργκ βρίσκεται στο κέντρο σχεδόν του δυτικού Τρανσβάαλ, 120 χιλιόμετρα δυτικά από το Γιοχάνεσμπουργκ.

Πιο δυτικά βρίσκεται η Μποτσουάνα. Εκεί ανακαλύφθηκαν κοιτάσματα λευκόχρυσου και ουρανίου, τα οποία βοήθησαν σε μια ραγδαία ανάπτυξη της περιοχής μέσα στα τελευταία χρόνια.

Ο πρώτος Έλληνας που έφτασε εκεί ήταν ο Ιωάννης Μαρόντος από το Μεσολόγγι. Έφτασε το 1927. Μέχρι το 1960 υπήρχαν λίγοι Έλληνες εκεί. Μετά όμως, με την ανάπτυξη της οικονομίας της περιοχής,

Με τον καιρό, ένα καλά οργανωμένο σχολείο δημιουργήθηκε εμπλουτισμένο με διδακτικό και εποπτικό υλικό, το οποίο μαζί με τα παραρτήματα στις πόλεις Ζήραστ και Μπριτς συγκεντρώνει περίπου 40 παιδιά.

Η Ελληνική Κοινότητα του Ράστενμπεργκ παρόλο που βρίσκεται μακριά από το κέντρο είναι ζωντανή και δραστήρια. Οργανώνει συχνά εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν εκτός από τους Έλληνες και πολλοί από τους άλλους κατοίκους της πόλης.

reTokel 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Ηστ Λόντον

Πολλοί Έλληνες της περιοχής κατατάχθηκαν εθελοντές κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, είτε στον νοτιοαφρικανικό είτε στον ελληνικό στρατό. Αναφέρεται ότι δύο μέλη της κοινότητας, ο Γ. Λαμπρινός και ο Σ. Δημοσθένους σκοτώθηκαν στη μάχη

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Γάμος πρωτοπόρων αποίκων (πρώτων εγκατασταθέντων)

Η κοινότητα αυτή περιλαμβάνει τους Έλληνες που ζουν στις πόλεις Ηστ Λόντον και Κινγκ Γουίλλιαμς Τάουν καθώς και αυτούς που ζουν στις περιοχές Τρανσκάι και Σισκάι. Αυτά τα μέρη βρίσκονται στην ανατολική πλευρά του γεωγραφικού διαμερίσματος του ΚΕΗΠ.

Η κοινότητα αποτελείται από 120 οικογένειες περίπου. Οι Έλληνες άρχισαν να φτάνουν εκεί γύρω στο 1920.

του Τομπρούκ. Στην περίοδο 1950-1960 νέοι μετανάστες έφτασαν, ειδικότερα από την Κύπρο, εξαιτίας των καταπίεσεων από τους Άγγλους.

Η κοινότητα ιδρύθηκε το 1968 με την πρωτοβουλία και καθοδήγηση του αιμακάριστου Επισκόπου του Ακρωτηρίου Καλής Ελπίδος Βαρνάβα. Σήμερα λειτουργεί εκκλησία και ελληνικό σχολείο στο Ηστ Λόντον.

Η Ελληνική Κοινότητα του Πορτ Ελίζαμπεθ

Η πόλη του Πορτ-Ελίζαμπεθ βρίσκεται στο γεωγραφικό διαμέρισμα του ΚΕΗΠ. Είναι μια μεγάλη πόλη και το τρίτο λιμάνι της Νότιας Αφρικής πάνω στον Ινδικό Ωκεανό.

Οι πρώτοι Έλληνες που έφτασαν εδώ ήταν ναυτικοί που βγήκαν στο λιμάνι του Πορτ - Ελίζαμπεθ.

Το 1936 υπήρχαν 17 Έλληνες. Έλληνες ορθόδοξοι ιερείς επισκέπτονταν την περιοχή και έκαναν τις λειτουργίες στα μαγαζιά ή στην Αγγλικανική εκκλησία.

Στο μεταξύ συγκεντρώνονταν χρήματα για κοινοτική αίθουσα και σχολείο, τα οποία στις παραμονές του Ελληνο-ιταλικού πολέμου έφτασαν τις 400 λίρες Αγγλίας και στάλθηκαν όλα στην Ελλάδα για τις ανάγκες του πολέμου. Πολλοί από τους Έλληνες πολέμησαν ως εθελοντές.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός της Νότιας Αφρικής εκείνη την εποχή, ο στρατηγός ΓΙΑΝΣΜΑΤΣ, συγχάρηκε τους Έλληνες για τη συμβολή τους στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, γεγονός που ανέβασε το ελληνικό όνομα στα μάτια των Νοτιοαφρικανών.

Ο Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Νικολόπουλος θεωρείται ο Κοσμάς ο Αιτωλός της Νοτιότερης Αφρικής

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ξανάρχισαν οι ενέργειες για την ανέγερση εκκλησίας και σχολείου στο οικόπεδο που χάρισε στην παροικία η δημαρχία του Πορτ-Ελίζαμπεθ. Το 1967 η κοινότητα είχε 76 μέλη και το 1971 ύστερα από μια επιτυχημένη εκστρατεία για εγγραφή νέων μελών, ο αριθμός ανήλθε σε 212.

Μεγάλο ρόλο στη σύσταση της κοινότητας και την οργάνωση του σχολείου της έπαιξε η φωτισμένη προσωπικότητα του Πατέρα Μαρινάκη.

Σήμερα η Κοινότητα του Πορτ Ελίζαμπεθ συντηρεί εκκλησία και σχολείο και ανάμεσα στα 700 περίπου μέλη της υπάρχουν επιτυχημένοι επιστήμονες και επιχειρηματίες που παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εμπορική και πολιτιστική ζωή της πόλης τους.

reTokel 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Κίμπερλυ

Το Κίμπερλυ είναι η ιστορική πόλη των διαμαντιών. Όταν βρέθηκαν διαμάντια εκεί, όλοι άρχισαν να τρέχουν και οι Έλληνες δεν ήταν εξαίρεση. Βρίσκουμε τα πρώτα ίχνη τους γύρω στο 1880. Αυτοί οι πρωτοπόροι “έστρωσαν” το δρόμο για τις επόμενες γενιές με την “αλυσιδωτή μετανάστευση”, ο θείος δηλαδή να φέρνει τον ανιψιό κι ο ανιψιός τον εξάδελφο.

Παρόλα αυτά οι Έλληνες του Κίμπερλυ δεν οργανώθηκαν σε κοινότητα παρά μόνο το 1981, κυρίως λόγω του μικρού τους αριθμού και του γεγονότος ότι πολλοί ήταν διασκορπισμένοι στα γύρω από το Κίμπερλυ χωριά.

Το Κίμπερλυ δεν είναι βιομηχανική περιοχή. Οι Έλληνες που κατοικούν εκεί ασχολούνται με το μικρεμπόριο και το

Ο Α. Καλογερόπουλος πρόεδρος της Κοινότητας του Κίμπερλυ από την ίδρυσή της έως σήμερα

διανεμιστικό εμπόριο. Επίσης υπάρχουν στην περιοχή αρκετοί Έλληνες επαγγελματίες, γιατροί, μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι και γεωπόνοι.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ελληνικής καταγωγής αθλητές αντιπροσωπεύουν την πόλη σε εθνικούς αγώνες με επιτυχία. Το όνομα του Ε. Μπαλάσκα για παράδειγμα έχει γίνει εθνικός θρύλος στο Κρίκετ. Η κοινότητα, αν και ολιγάριθμη, 20 οικογένειες, είναι μια σταθερή κοινότητα που εργάζεται συνέχεια για την επιτυχία των σκοπών της.

Έλληνες αεροπόροι. Ελληνική αεροπορική δύναμη είχε τη βάση της στο Κίμπερλυ στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. (Κίμπερλυ 1942)

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ο Ελληνικός Σύλλογος του Νατάλ (Ντέρμπαν)

Η πόλη του Ντέρμπαν ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα του Νατάλ, στο ΚΟΥΑ-ΖΟΥΛΟΥ-NATAL ακριβέστερα, που βρίσκεται στις όχθες του Ινδικού Ωκεανού. Είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της Νότιας Αφρικής και το μεγαλύτερο παραθεριστικό κέντρο των κατοίκων της χώρας. Απέχει 600 περίπου χιλιόμετρα απ' το Γιοχάνεσμπουργκ.

Έλληνες παρουσιάστηκαν εκεί γύρω στα 1890 και μετά.

Στις αρχές του εικοστού αιώνα υπήρχαν εκεί τουλάχιστον 200 Έλληνες. Οι περισσότεροι βέβαια ήταν "περαστικοί" που κατευθυνόντουσαν προς τις χρυσοφόρες περιοχές του Τρανσβάαλ. Έτσι κατά το 1920 βρίσκονταν στο Ντέρμπαν μόνο 15 ελληνικές οικογένειες.

Το κτιριακό συγκρότημα Μπόζα (Bozas centre)

Γύρω στα 1918 οι εκεί λίγοι Έλληνες έφτιαξαν ένα Σύλλογο Αλληλοβοηθείας και παροχής βοήθειας στους νεοφερμένους. Το χαρακτηριστικό αυτού του Συλλόγου ήταν ότι στη διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου με τις ενέργειες του Αλέξανδρου Μπόζα και του μουσικού βοηθού του Π. Κοτσομπού, διοργάνωνε εκδηλώσεις μουσικές βραδιές, χορούς, θεατρικές παραστάσεις, όπου συγκεντρώνονταν χρήματα για τις ανάγκες του Ελληνικού και Νοτιοαφρικανικού Ερυθρού Σταυρού, καθώς και για άλλους αγαθοεργούς σκοπούς.

Ο Αλέξανδρος Μπόζας, ο οποίος ήταν ερασιτέχνης πυγμάχος, προπονούσε πυγμάχους κι έβγαλε απ' τη λέσχη του 15 εθνικούς πρωταθλητές. Έτσι σύνδεσε τ' όνομά του για πάντα με τον αθλητικό κόσμο του NATAL!

Μόλις το 1950 αποφάσισαν οι Έλληνες της περιοχής να οργανωθούν σε κοινότητα. Το 1953 τέθηκε ο θεμέλιος λίθος της εκκλησίας που ονομάστηκε "Αγία Τριάδα". Ο παπάς ήταν κι ο δάσκαλος της κοινότητας. Το 1966, ιδρύθηκε ο Σύλλογος Νέων της κοινότητας και το 1974 αθλητική λέσχη και λέσχη κινηματο-

μετοχές 1899

γράφου. Με δωρεά του Γεωργίου Μπόζα προς την Κοινότητα αγοράσθηκε το σημερινό "Bozas centre" από τα έσοδα του οποίου ενισχύεται σημαντικά το έργο της κοινότητας μέχρι σήμερα. Κατά την περίοδο 1973-1974, 65 παιδιά πήγαιναν στο σχολείο του Ντέρμπαν και 23 στο σχολείο του Πήτερ Μάριτζμπουργκ, που ανήκε κι εκείνο στην κοινότητα του Νατάλ. Από το 1979 άρχισαν να έρχονται εκπαιδευτικοί με απόσπαση από την Ελλάδα και το 1984 ο αριθμός των μαθητών ανέβηκε στους 140. Ο αριθμός αυτός έχει σήμερα μειωθεί. Η κοινότητα του Ντέρμπαν δεν ξέχασε τις υποχρεώσεις της προς την μητέρα-πατρίδα.

Βοήθησε χρηματικά τον απελευθερωτικό αγώνα της Κύπρου και ξανά την Κύπρο μετά την εισβολή το 1974.

Εθνική γιορτή από το σχολείο της κοινότητας του Ντέρμπαν

Η κοινοτική αίθουσα

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Ελληνική Κοινότητα του Βάαλ Τραϊανγκλ

Αυτή την Ελληνική κοινότητα την αποτελούν οι Έλληνες κάτοικοι των πόλεων Φερίνχιν, Φαν Ντερ Μπελ Παρκ, Σάσολμπεργκ και Μέγιερτον που βρίσκονται 70-80 χιλιόμετρα στα νότια του Γιοχάνεσμπουργκ.

Η κοινότητα ιδρύθηκε το 1957. Το 1963 το Συμβούλιο της Κοινότητας αποφάσισε να διορίσει μια “επιτροπή υποδοχής” για να βοηθά τους νεοφερμένους Έλληνες οι οποίοι πλήθυναν στον αριθμό, επειδή η περιοχή ήταν βιομηχανική και οι πόλεις αναπτύσσονταν ραγδαία.

Κατά την διάρκεια του Κυπριακού αγώνα η κοινότητα βοήθησε ηθικά και οικονομικά τους αγωνιζόμενους συμπατριώτες. Για χρόνια πολλά η κοινότητα δεν είχε δική της εκκλησία. Όταν ερχόταν ορθόδοξος ιερέας, λειτουργούσε σε “δανεικές” εκκλησίες, μέχρι τον Μάρτιο του 1973 που άρχισε να λειτουργεί η εκκλησία που έχτισε η κοινότητα στην πόλη του Φερίνχιν.

Σχολείο λειτουργούσε κάτω από την αιγίδα της κοινότητας με έξοδά της, από το 1960. Κατά την περίοδο 1975-1979 οι μαθητές του σχολείου έφταναν τους 35-40. Το δε έτος 1982 έφτασαν στους 100.

Στην ακμή της η κοινότητα είχε 1.400 μέλη και έδειξε μεγάλη κοινωνική και πολιτιστική δράση, η οποία εκτιμήθηκε και από τους ντόπιους φορείς.

Ο ναός της Θεοτόκου στο Φερίνχιν

μετοχές 1899

Η Ελληνική Κοινότητα του Γουέλκομ

Η πόλη του Γουέλκομ βρίσκεται στο γεωγραφικό διαμέρισμα του Φριστέιτ, κάπου 300 χιλιόμετρα στα νότια του Γιοχάνεσμπουργκ.

Το Γουέλκομ ήταν μια μικρή παλιά πόλη σε μια αγροτική περιοχή, η οποία μόλις ανακαλύφθηκαν μεταλλεία χρυσού φούντωσε κι έγινε ένα πλούσιο κέντρο! Κι εδώ οι πρώτοι Έλληνες εργάστηκαν σαν τεχνίτες στα μεταλλεία, αλλά και στο λιανικό εμπόριο.

Η ελληνική κοινότητα ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο του 1956. Οι Έλληνες είχαν αρχίσει να φτάνουν εκεί από το 1930 περίπου.

Το χαρακτηριστικό στην περίπτωση αυτή είναι, ότι με την πρώτη ευκαιρία έφτιαξαν οι Έλληνες μια “ξύλινη εκκλησία” για να εξυπηρετεί τις ανάγκες της κοινότητας! Στις αρχές καλούσαν ιερείς απ’ τις μεγάλες κοινότητες για τα μυστήρια και τις λειτουργίες. Όμως τον Αύγουστο του

1962 τέθηκε ο θεμέλιος λίθος του Ιερού Ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και όλου του κοινοτικού συγκροτήματος το οποίο σήμερα αποτελείται από μια πανέμορφη εκκλησία, ένα μνημείο Ηρώων, ένα σχολείο, αίθουσα τελετών με θεατρική σκηνή και οικία για τον ιερέα χτισμένα όλα έτσι ώστε να κάνουν μια “ελληνική φωλιά” γύρω από μια αυλή για να παίζουν τα παιδιά. Το θαυμάσιο αρχιτεκτονικό σχέδιο το έκανε ο αείμνηστος Έλληνας αρχιτέκτονας Απόστολος Βουτσάς.

Στο Λεύκωμα του πρόσφατου εορτασμού των 40 χρόνων της κοινότητας αναφέρεται ότι η κοινότητα άρχισε με 100 οικογένειες οι οποίες έφτασαν τις 150 κι έχουν τώρα μειωθεί στις 60.

Γιορτή του Δημοτικού σχολείου του Γουέλκομ για την 25η Μαρτίου

Χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου του Γουέλκομ

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Νότιας Αφρικής

Οι ελληνικές κοινότητες και τα άλλα ελληνικά σωματεία που υπάρχουν στη Νότια Αφρική είναι ανεξάρτητοι και αυτοδύναμοι οργανισμοί που επικεντρώνουν τις προσπάθειές τους να επιτύχουν τους στόχους των Ελλήνων της περιοχής που αντιπροσωπεύουν.

Η ιδέα του να ενταχθούν σε μια οργάνωση που να συντονίζει τις προσπάθειές τους για τη διατήρηση και προβολή του Ελληνισμού στη Νότια Αφρική γεννήθηκε τη δεκαετία του '50 αλλά υλοποιήθηκε μονάχα το 1975. Αρχικά δημιουργήθηκε η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων, στη συνέχεια όμως η ομοσπονδία συμπεριέλαβε κι άλλες ελληνικές οργανώσεις και σωματεία. Το καταστατικό της χρειάστηκε να αναθεωρηθεί αρκετές φορές για να γίνει αυτό.

Η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Νότιας Αφρικής σήμερα είναι ένας μη πολιτικός οργανισμός στην υπηρεσία των Ελλήνων Νότιας Αφρικής με κύριο στόχο τη διατήρηση της γλώσσας, της θρησκείας και της πολιτιστικής κληρονομιάς των Ελλήνων και την προώθηση των ιδεών του Ελληνισμού στη Νότια Αφρική.

Το σχήμα διοίκησης της Ομοσπονδίας είναι: τα μέλη του Προεδρείου εκλέγονται απευθείας από τα μέλη της Ομοσπονδίας και το σώμα των συμβούλων διορίζεται από τις κοινότητες και τους οργανισμούς.

Η Ομοσπονδία διευθέτησε πολλά θέματα και προβλήματα που παρουσιάστηκαν ανάμεσα στα μέλη της και εξυπηρετεί γενικότερες ανάγκες της Ελληνικής Παροικίας της Νότιας Αφρικής.

Χορευτικό συγκρότημα σε γιορταστική εκδήλωση

Αγιασμός ΕΑΣ

Το σχολείο του Μάλβερν

Johannesburg den 8

Οι κοινότητες των Ελλήνων

Εκκλησιαστική Επιτροπή

Από γιορτές στο Σαχέτι

ΕΤΟΧΕΣ 1899

Εκκλησιαστική Επιτροπή

Εκδήλωση για τους σεισμόπληκτους των Ιονίων νήσων

ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Από την επίσκεψη του Ν. Γούναρη στο Γιοχάνεσμπουργκ

Εθνική γιορτή στο κοινοτικό σχολείο του Γιοχάνεσμπουργκ

Αποκριάτικη γιορτή στο ΣΑΧΕΤΙ

Σκηνή από θεατρική παράσταση στο ΣΑΧΕΤΙ

Μικροί μαθητές του ΣΑΧΕΤΙ

Γιορτή στο ΣΑΧΕΤΙ

25η Μαρτίου στο ΣΑΧΕΤΙ

Το Καρναβάλι στο Νηπιαγωγείο του ΣΑΧΕΤΙ

Johannesburg den 8

Οι κοινότητες των Ελλήνων

Παρέλαση μαθητών του ΣΑΧΕΤΙ

Μέσα στην τάξη. Δημοτικό σχολείο ΣΑΧΕΤΙ

Βιβλιογραφία

- 1) Κ.Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ: ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ, Τύποις εφημερίδος “Νέας Ελλάδος”, Γιοχάνεσμπουργκ 1923.
- 2) ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΤΖΑΡΗ: THE HISTORY OF GREEKS IN SOUTH AFRICA.
- 3) THE PROLOGUE AND HISTORY OF THE 35 YEARS OF SAHETI, 1950-1985 by PETER SCOUFES, Johannesburg, 1985.
- 4) ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ:
 - α) του ΚΕΗΠ ΤΑΟΥΝ
 - β) του ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ και
 - γ) της ΠΡΕΤΟΡΙΑΣ.
- 5) BOOKLET του ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΙΘΑΚΗΣΙΩΝ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ. ΛΕΥΚΩΜΑ ΟΓΔΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑΣ (1905 - 1985).
- 6) “THE RAFTOPOULOS OF RHODESIA” (ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ).
- 7) ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ του “ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ” το οποίο βρίσκεται στο Ελληνικό τμήμα του Πανεπιστημίου του RAU.
- 8) ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ “ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ” που ήταν αφιλοκερδής λογοτεχνικός οργανισμός και το οποίο έχει κατατεθεί στο Ελληνικό τμήμα του Πανεπιστημίου RAU.
- 9) Από διάφορες δημοσιεύσεις π.χ. περιοδικά, προγράμματα, λευκώματα διαφόρων Κοινοτήτων, Συλλόγων κλπ.
- 10) Συνεντεύξεις με διάφορα πρόσωπα:

Για την κοινότητα του Άλμπερτον, Πήτερ Σταθούλης, τέως πρόεδρος,

Για την κοινότητα του Ράστενμπεργκ, Γ. Ροδάκης, τέως πρόεδρος,

Για την κοινότητα του Κρούγκερσοντορπ, Κώστας Μαυρόπουλος, τέως πρόεδρος,

Για την κοινότητα του Πόρτ Ελίζαμπεθ, Αθ. Σταύρου, τέως πρόεδρος,

Για την κοινότητα του Ντέρμπαν, πάτερ Μηνάς Κωνσταντίνου,

Για την κοινότητα του Τζέρμιστον, πάτερ Σωτήριος Μαυρίκης,

Για την κοινότητα του Σπρινγκς, πάτερ Σπυρίδων Ράδος.
- 11) Υλικό από το προσωπικό / οικογενειακό αρχείο του Μηνά Κωνσταντόπουλου (φωτογραφίες, Permits και άλλα).
- 12) Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ν. Αφρική, εκδ. Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2003.

